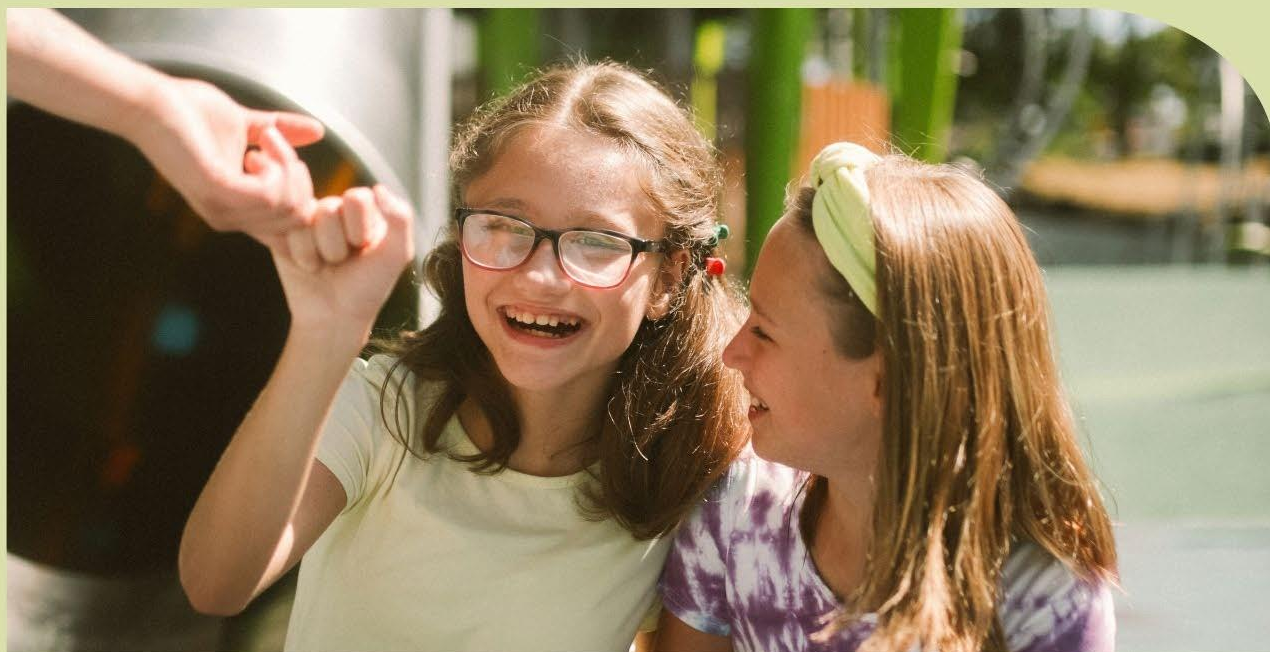

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Αίθουσα Συνεδρίων «Καθηγητή Ηλία Ι. Κουσκουβέλη» (1ος όροφος)

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

ΥΒΡΙΔΙΚΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ

ΔΩΡΕΑΝ ΕΓΓΡΑΦΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
Everest Travel & Congresses
Λυκούργου 14-16, 10552, Αθήνα
Τ. 2103249242
E. conference@everesttravel.gr
W. www.everesttravel.gr

LAB AUTISM

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

Ψηφιακή προσβασιμότητα και Χάραξη Πολιτικών για την ισότιμη πρόσβαση μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην εκπαίδευση: Προκλήσεις και Προοπτικές

Χριστοπούλου Αθηνά-Αννα¹ & Κυριαζοπούλου Μαρία²

¹ Προϊσταμένη Τμήματος Προάσπισης Δικαιωμάτων Μαθητών με Αναπηρία, Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού.

² Project Manager, Ευρωπαϊκός Φορέας Ειδικής Αγωγής & Ενταξιακής Εκπαίδευσης

Περίληψη

Η διασφάλιση συνθηκών ψηφιακής προσβασιμότητας αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία ενταξιακών σχολικών και ακαδημαϊκών κοινοτήτων, γεγονός που υπογραμμίζεται κατ' επανάληψη στη διεθνή βιβλιογραφία (Weber, 2018) αλλά και στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών κειμένων πολιτικής (EU Directive, 882/2019) και Διεθνών Συμβάσεων (UN CRPD, 2006). Προς αυτή την κατεύθυνση στη χώρα μας μια σειρά μέτρων, δράσεων και καινοτόμων πρωτοβουλιών έχουν ληφθεί που επιχειρούν να ανταποκριθούν στην εν λόγω αναγκαιότητα, συμπεριλαμβανομένης: α) της ανάπτυξης και παροχής προσβάσιμου και προσαρμοσμένου ψηφιακού υλικού και υπηρεσιών για τους/τις μαθητές/τριες με αναπηρία, β) της εξασφάλισης προσαρμοσμένης υποστηρικτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού, αλλά και γ) της ίδρυσης Μονάδων & Επιτροπών Ισότιμης Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στις αρμοδιότητες των οποίων συγκαταλέγεται η διευκόλυνση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και η παροχή ατομικών υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής σε φοιτητές/τριες με αναπηρία.

Παράλληλα, ζητήματα διασφάλισης της ψηφιακής προσβασιμότητας πρωτοστατούν στην προγραμματική ατζέντα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔΔΑΑ, 2020) αλλά και στον στρατηγικό σχεδιασμό περί ψηφιακών μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση.

Παρά ταύτα, ειδικά σε σχέση με την ανταπόκριση στις ψηφιακές ανάγκες των μαθητών με αναπηρία μια σειρά προκλήσεων εξακολουθούν να υφίστανται, όπως σαφώς υποδεικνύεται στην ερευνητική βιβλιογραφία αλλά και στις τελικές παρατηρήσεις της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UN CRPD/C/GRC/CO/1, 2019), οι οποίες συντάχθηκαν αμέσως μετά την εξέταση της συμβατότητας των πολιτικών του κράτους αναφορικά με την εφαρμογή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Υπό αυτό το πρίσμα, η παρούσα εισήγηση θα προβεί σε μία κριτική ανασκόπηση της ισχύουσας κατάστασης στον χώρο σε επίπεδο χάραξης της εκπαιδευτικής πολιτικής, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις δυνατότητες που δίνονται από την αξιοποίηση της τεχνολογίας που έχει αναπτυχθεί επί του θέματος από τον Ευρωπαϊκό Φορέα Ειδικής Αγωγής & Ενταξιακής Εκπαίδευσης αλλά και συνολικά από την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δικαίωμα στη Συμπεριληπτική Εκπαίδευση Παιδιών με Αναπηρίες

Κουβαριτάκη Ιωάννα

Δικηγόρος, Ειδικός Επιστήμονας στον Συνήγορο του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

Περίληψη

Θα παρουσιάσω μία σύντομη αναφορά για το ποιος είναι ο Συνήγορος του Πολίτη στη συνέχεια ως προς το επιστημονικό κομμάτι θα προηγηθεί μία σύντομη παρουσίαση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες η οποία έχει επικυρωθεί από την Ελλάδα, (με pp από υλικό εκπαιδευτικό του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες), μεταξύ των οποίων και τα άτομα με γνωστικές και αναπτυξιακές διαταραχές και όσα άτομα αντιμετωπίζουν εμπόδια εξαιτίας μίας χρόνιας κατάστασης ή περιορισμού υγείας ή ψυχικής υγείας ή νοητικό ή αισθητηριακό περιορισμό. Η Σύμβαση κατοχυρώνει το δικαίωμα στη συμπεριληπτική εκπαίδευση του οποίου τη σημασία θα αναλύσουμε ώστε να δούμε σε τι συνίσταται η εφαρμογή του και ποιες είναι οι προϋποθέσεις ώστε να θεωρηθεί ότι έχει εκπληρωθεί για άτομα τα οποία παρουσιάζουν ετερογενείς εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά και ποια τα συνήθη προβλήματα που εμποδίζουν την εφαρμογή του.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αναπτυξιακές τροχιές και έκβαση στη Διαταραχή Φάσματος Αυτισμού

Παπανικολάου Αικατερίνη

Καθηγήτρια Παιδοψυχιατρικής, Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Διευθύντρια Παιδοψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ, ΓΝΠ "Η Αγία Σοφία"

Περίληψη

Η Διαταραχή Φάσματος Αυτισμού (ΔΑΦ) είναι νευροαναπτυξιακή διαταραχή με έναρξη νωρίς στη ζωή και χαρακτηριστικά ελλείμματα στην κοινωνική επικοινωνία σε συνδυασμό με στερεότυπα ενδιαφέροντα και συμπεριφορές. Όπως πολλές νευροαναπτυξιακές διαταραχές ο φαινότυπός της εξελίσσεται σταδιακά ακολουθώντας τα αναπτυξιακά στάδια του ατόμου. Τα ευρήματα που αφορούν την αναπτυξιακή τροχιά των συμπτωμάτων και την έκβαση ποικίλουν. Αν και υπάρχει βελτίωση, συνήθως οι κοινωνικές δυσκολίες παραμένουν. Οι στερεότυπες συμπεριφορές συχνά μειώνονται όπως και η αισθητηριακή ευαισθησία ενώ η ακαμψία της σκέψης και η εμμονή στην ομοιομορφία παραμένουν. Η προσαρμοστική λειτουργικότητα και οι δεξιότητες ανεξαρτησίας κατά κανόνα βελτιώνονται μέχρι την εφηβεία με μείωση του ρυθμού στη συνέχεια. Τα ποσοστά συνυπαρχουσών ψυχιατρικών διαταραχών επίσης διαφοροποιούνται με την ηλικία. Οι παλαιότερες μελέτες δείχνουν χειρότερη έκβαση σε σχέση με νεότερες, γεγονός που πιθανά σχετίζεται με διαφορές στη διαγνωστική αξιολόγηση στη πορεία του χρόνου αλλά και την επίδραση της πρώιμης θεραπευτικής παρέμβασης. Στην παρουσίαση θα συζητηθούν ερευνητικά δεδομένα που αφορούν την πορεία των συμπτωμάτων, των γνωστικών χαρακτηριστικών και των συνυπαρχουσών διαταραχών της ΔΑΦ από τη προσχολική στην ενήλικη ζωή καθώς και τους παράγοντες που ενδεχομένως προβλέπουν την πορεία αυτή.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ενίσχυση των Επιτελικών Λειτουργιών Παιδιών και Εφήβων με ΔΑΦ μέσω Παρεμβάσεων Εικονικής Πραγματικότητας

Γενά Αγγελική¹ & Σιδεράκη Αγγελική²

¹ Καθηγήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

² Υποψήφιος Διδάκτορας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση συνιστά μια σύνοψη της ερευνητικής δραστηριότητας που άπτεται της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων εικονικής πραγματικότητας (ΕΠ) για την ενίσχυση των επιτελικών λειτουργιών των παιδιών και των εφήβων με ΔΑΦ. Οι επιτελικές λειτουργίες ως μεταγνωστικές λειτουργίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη γνωστική ανάπτυξη του ανθρώπου, στον γνωστικό έλεγχο, αλλά και στην προσαρμοστική του συμπεριφορά σε όλο το φάσμα της εξελικτικής του πορείας. Τα άτομα με ΔΑΦ υπολείπονται σημαντικά στις εν λόγω λειτουργίες, με επιπτώσεις που διαχέονται σε όλους τους τομείς της ανάπτυξής τους. Κατά συνέπεια, υπάρχει επιτακτική ανάγκη για συστηματικές παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην υποστήριξη της βέλτιστης ανάπτυξης των επιτελικών λειτουργιών σε παιδιά και εφήβους με ΔΑΦ. Οι τεχνολογίες εικονικής πραγματικότητας είναι πολλά υποσχόμενες για την ενίσχυση των επιτελικών λειτουργιών των ατόμων με ΔΑΦ, παρέχοντας ελκυστικές και εξατομικευμένες διδακτικές πρακτικές. Στόχο της παρούσας εισήγησης αποτελεί η ανασκόπηση και η αξιολόγηση των οφελών που ανακλύπουν από τέτοιες τεχνολογίες και πώς αυτές μπορεί να αξιοποιηθούν περαιτέρω προς όφελος των παιδιών και των εφήβων με ΔΑΦ αφού ενσωματωθούν σε θεραπευτικά πρωτόκολλα της Έγκαιρης Εντατικής Συμπεριφορικής Αναλυτικής Παρέμβασης (Early Intensive Behavior Analytic Intervention) και συγκεκριμένα στην ανάδειξη και την ενίσχυση των επιτελικών λειτουργιών.

Λέξεις κλειδιά: Εικονική Πραγματικότητα, ΔΑΦ, Επιτελικές Λειτουργίες, Έγκαιρη Εντατική Συμπεριφορική Αναλυτική Παρέμβαση

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Berg, E. (1948). A simple objective technique for measuring flexibility in thinking. *Journal of General Psychology*, 39(1), 15-22.

Boettcher Minjarez, M., Williams, S. E., Mercier, E. M., & Hardan, A. Y. (2011). *Pivotal response group treatment program for parents of children with autism*. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 41(1), 92-101.

Cooper, J. O., Heron, T. E., & Heward, W. L. (2014). *Applied Behavior Analysis (2nd Edition)*. Pearson Merrill Prentice Hall.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Kazdin, A. E. (2016). *Parent management training: Evidence, outcomes, and issues*. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 55(9), 787-789.

Koegel, R. L., Koegel, L. K. & Camarata, S. M. (2010). *Definitions of empirically supported treatment*. Journal of Autism and Developmental Disorders, 40(4), 516-517.

Parsons, T. D., & Cobb, S. (2011). *State-of-the-art of virtual reality technologies for children on the autism spectrum*. European Journal of Special Needs Education, 26(3), 355-366.

Patel, R., & Jones, C. (2020). *Augmented Reality-based Working Memory Training in Adolescents with Autism Spectrum Disorder: A Pilot Study*. Autism Research, 10(2), 267-276.

Schopler, E., Brehm, S. S., Kinsbourne, M., & Reichler, R. J. (1971). Effect of treatment structure on development in autistic children. Archives of general psychiatry, 24(5), 415-421.

Shallice, T. (1982). Specific impairments of planning. Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences, 298(1089), 199-209.

Shahmoradi, L., & Rezayi, S. (2022). *Cognitive rehabilitation in people with autism spectrum disorder: A systematic review of emerging virtual reality-based approaches*. Journal of NeuroEngineering and Rehabilitation, 19(91), 1-22

Sideraki, A., & Drigas, A. (2023). *Development of social skills for people with ASD through intervention with digital technologies and virtual reality (VR) tools*. Research, Society and Development, 12(5), e11512541407.

Stroop, J. R. (1935). *Studies of interference in serial verbal reactions*. Journal of experimental psychology, 18(6), 643.

Wang, M., & Reid, D. (2013). *Using the Virtual Reality-Cognitive Rehabilitation Approach to Improve Contextual Processing in Children with Autism*. The Scientific World Journal, 2013, 1-10.

Wechsler, D. (2014). WISC-V: Wechsler *Intelligence Scale for Children (5th ed.)*. Psychological Corporation.

Weiss, P.L., Rand, D., & Katz, N. (2010). *Video capture virtual reality as a flexible and effective rehabilitation tool*. NeuroEngineeringRehabil, 1, 12.

Williams, M. R., Alikhademi, K., & Gilbert, E. J. (2022). *Design of a toolkit for real-time executive function assessment in custom-made virtual experiences and interventions*. International Journal of Human-Computer Studies, 158, 102734.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Οι Ψηφιακές Βιοτράπεζες Τεχνητής Νοημοσύνης ως Εργαλείο στην Κατανόηση του Φάσματος του Αυτισμού

Βλάμος Παναγιώτης

Καθηγητής, Τμήμα Πληροφορικής, Πρόεδρος του Πανεπιστημιακού Κέντρου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΑΚΕΚ), Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Περίληψη

Το φάσμα του αυτισμού αποτελεί ένα πολύπλοκο σύνολο διαταραχών που επηρεάζουν την κοινωνική αλληλεπίδραση, την επικοινωνία και τη συμπεριφορά του ατόμου. Η κατανόηση του φάσματος αυτού απαιτεί την ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων και τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών. Σε αυτήν την παρουσίαση, εστιάζουμε στον ρόλο των Ψηφιακών Βιοτραπεζών Τεχνητής Νοημοσύνης στην κατανόηση και αντιμετώπιση του φάσματος του αυτισμού. Οι Ψηφιακές Βιοτράπεζες που έχουμε αναπτύξει στο εργαστήριο Βιοπληροφορικής και Ανθρώπινης Ηλεκτροφυσιολογίας (BiHELab) χρησιμοποιούν τεχνολογίες Τεχνητής Νοημοσύνης και προηγμένα συστήματα διαλειτουργικότητας. Αυτές οι Ψηφιακές Βιοτράπεζες διερευνούν τεράστιους όγκους δεδομένων και αναλύουν δείκτες και παράμετρους που σχετίζονται με τη συμπεριφορά και την υγεία των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού. Με την εξαγωγή γνώσης από αυτά τα δεδομένα, συνεισφέρουν στην κατανόηση και την επίλυση προβλημάτων υγείας και συμπεριφοράς σε ατομικό επίπεδο. Οι ψηφιακές βιοτράπεζες σε συνδυασμό με την Τεχνητή Νοημοσύνη μπορούν να παρέχουν νέες εισηγήσεις για την κατανόηση του φάσματος του αυτισμού και την ανάπτυξη προσαρμοσμένων θεραπευτικών προσεγγίσεων.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ_ Έργα με Κοινωνική Διάσταση στους Τομείς ΤΠΕ και ΤΠΔ

Η Δράση «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» (ΕΠΑνΕΚ)-ΕΣΠΑ 2014-2020, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Μελισσανίδου Αλεξάνδρα

Στέλεχος ΕΥΔΕ Έρευνας και Καινοτομίας

Περίληψη

Οι παρεμβάσεις της Δράσης εμπίπτουν στις ενέργειες για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, της τεχνολογικής ανάπτυξης, για την παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, την ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων και Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, καθώς και την υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Η παρουσίαση επικεντρώνεται σε έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης και αποσκοπούν στην ανάπτυξη προϊόντων και εφαρμογών για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, ούτως ώστε να διευκολυνθεί η προσβασιμότητα και να βελτιωθεί η ποιότητα διαβίωσης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού.

Ειδικότερα παρουσιάζονται έργα που αφορούν:

=> Στον τομέα ΤΠΕ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, στις ακόλουθες περιοχές παρέμβασης/προτεραιότητες:

- Τεχνολογίες αυτόματης μετάφρασης.
- Ανάπτυξη προηγμένου ψυχαγωγικού λογισμικού και καινοτόμων τεχνολογιών παιγνίων και τεχνικών gamification.
- Πολυτροπική και φυσική αλληλεπίδραση με υπολογιστή, φωνητική και μη Φωνητική: (α) Ανθρωποειδείς αυτόνομοι κοινωνικοί πράκτορες βασισμένοι στη γνώση που θα μπορούν να χειρίζονται αυτόματα πολλές γλώσσες με χρήση προφορικού λόγου και χειρονομιών (β) Πρωτοποριακές πολυτροπικές και προσαρμοζόμενες διεπαφές, συμπεριλαμβανομένων διεπαφών ανθρώπινου εγκεφάλου - υπολογιστή, για βοήθεια ατόμων με αναπηρίες.
- Νέα γενιά ρομπότ και υποστηρικτικών τεχνολογιών με εφαρμογή στην βιομηχανία και την παροχή υπηρεσιών που αποσκοπούν στην προσαρμοστικότητα, γνωστική ικανότητα, αυτονομία στη λήψη αποφάσεων, ευελιξία, ικανότητα διάδρασης, χειρισμού, κίνησης και αντίληψης.

=> Στον τομέα ΤΠΔ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ, στις ακόλουθες περιοχές παρέμβασης /προτεραιότητες:

- Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών για την υποστήριξη φορέων που απευθύνονται σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. ΑΜΕΑ, παιδιά, ηλικιωμένοι, χρονίως πάσχοντες).
- Ανάπτυξη / εφαρμογή ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών προσβασιμότητας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (παιδιών, μονογονεϊκών οικογενειών, ηλικιωμένων, ΑμΕΑ - ατόμων με ειδικές ανάγκες, χρονίως πασχόντων, κλπ) σε πολιτιστικό και τουριστικό περιεχόμενο, με έμφαση στην εμπειρία του τελικού χρήστη

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ο αυτισμός στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης: Καινοτομικές προσεγγίσεις στην κατανόηση, τη διάγνωση και την υποστήριξη

Ναθανάηλ Γεώργιος

Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του Ελληνικού Συλλόγου για το Σύνδρομο Asperger

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί κατακόρυφα το ενδιαφέρον για τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης για την καλύτερη κατανόηση και υποστήριξη των ατόμων με αυτισμό. Η ΤΝ μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα τα γνωστικά και συμπεριφορικά μοτίβα που σχετίζονται με τον αυτισμό και να αναπτύξουμε πιο ακριβή και εξατομικευμένα διαγνωστικά εργαλεία. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία υποστηρικτικών τεχνολογιών, προκειμένου να βοηθήσουν τα άτομα με αυτισμό να επικοινωνούν, να αλληλοεπιδρούν και να ζουν πιο ανεξάρτητα.

Θα αναφερθούν παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο η ΤΝ χρησιμοποιείται για τη μελέτη και την υποστήριξη των ατόμων με αυτισμό:

- Χρήση της ΤΝ για την καλύτερη κατανόησή του αυτισμού. Η υπολογιστική ανάλυση μεγάλων συνόλων δεδομένων, όπως σαρώσεις εγκεφάλου, δεδομένα παρακολούθησης ματιών και καταγραφές συμπεριφοράς, μπορεί να αποκαλύψει μοτίβα που είναι δύσκολο να διακρίνει ο άνθρωπος. Επίσης τεχνικές ΤΝ όπως η βαθιά μάθηση, οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό υποομάδων στο φάσμα του αυτισμού και τη σύνδεση ορισμένων χαρακτηριστικών με γενετικά αίτια. Τα ευρήματα αυτά μπορούν να προωθήσουν την κατανόηση της ετερογένειας της ΔΑΦ.
- Εφαρμογή της ΤΝ για τη βελτίωση του ελέγχου και της διάγνωσης του αυτισμού, όπως αλγόριθμοι μηχανικής μάθησης που μπορούν να αναλύουν αυτόματα τις εκφράσεις του προσώπου, τα μοτίβα ομιλίας και άλλους βιοδείκτες για την ανίχνευση ενδείξεων αυτισμού. Η ΤΝ μπορεί να συνεισφέρει τη βελτίωση του έγκαιρου ελέγχου και τη μείωση των καθυστερήσεων στη διάγνωση.
- Ανάπτυξη εργαλείων με δυνατότητα ΤΝ για παρεμβάσεις στον αυτισμό, με στόχο να βοηθήσουν τα άτομα με ΔΑΦ να αναπτύξουν κοινωνικές, επικοινωνιακές και γνωστικές δεξιότητες, καθώς και άλλες μορφές υποστήριξης. Τέτοια καινοτόμα εργαλεία έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν σημαντικά τις υπάρχουσες συμπεριφορικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις.
- Εφαρμογές ΤΝ για την παρακολούθηση της προόδου του αυτισμού με την πάροδο του χρόνου, όπως λογισμικό γλωσσικής ανάλυσης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρακολούθηση της ανάπτυξης των γλωσσικών δεξιοτήτων σε παιδιά με αυτισμό.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αξιοποίηση εκπαιδευτικού ρομπότ σε παιδιά προσχολικής αγωγής στο φάσμα ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

Ζιούζιος Δημήτρης

υπ. Δρ του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Παν. Δυτικής Μακεδονίας

Περίληψη

Η ενσυναίσθηση είναι ένα πολυεπίπεδο φαινόμενο, που αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να κατανοεί ή να αισθάνεται αυτό που βιώνει ο άλλος και αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία της εκπαίδευσης. Οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και ακόμη περισσότερο τα ρομπότ, αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για τους εκπαιδευτικούς. Η εκπαιδευτική ρομποτική χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στα σχολεία. Οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν ρομπότ για να σχεδιάσουν διεπιστημονικές δραστηριότητες για την προώθηση κοινωνικών, ψηφιακών και άλλων δεξιοτήτων. Αυτές οι δραστηριότητες, συχνά, σχεδιάζονται ως μέρος εκπαιδευτικών παιχνιδιών. Η παρούσα εργασία αναφέρεται στην αξιοποίηση ενός εκπαιδευτικού ρομπότ, το οποίο αναπτύξαμε στο εργαστήριο μας και που αρχικά σχεδιάστηκε για παιδιά με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού, αλλά στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε και σε διάφορες μελέτες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης. Το εκπαιδευτικό ρομπότ έχει κατασκευαστεί σε τρισδιάστατο εκτυπωτή, με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον από πολυγαλακτικό οξύ (polylactic acid - PLA) και είναι βιοαποικοδομήσιμα και βιοδραστικά. Το λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε ανήκει στην κατηγορία του ανοικτού λογισμικού. Το ρομπότ έχει σχεδιαστεί με γνώμονα τόσο το περιβάλλον των παιδιών, όπου και δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ασφάλεια, όσο και για τους εκπαιδευτικούς ώστε να μην απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις κατά τη χρήση του. Ο έλεγχος του ρομπότ μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός υπολογιστή ή μιας φορητής συσκευής όπως ταμπλέτα και έξυπνα κινητά τηλέφωνα που διαθέτουν Λειτουργικό Σύστημα Android. Το ρομπότ διαθέτει πληθώρα αισθητήρων που χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: 1. για την ασφάλεια και 2. την λειτουργικότητα. Αξιοποιώντας λοιπόν το συγκεκριμένο ρομπότ αναπτύξαμε σενάρια ενσυναίσθησης για το φάσμα του αυτισμού σε παιδιά προσχολικής αγωγής. Η στρατηγική μάθησης της εκπαιδευτικής παρέμβασης που ακολουθήθηκε συνδύασε την μέθοδο επίλυσης προβλήματος μέσω δραστηριοτήτων STEAM. Το μεγαλύτερο τμήμα του θεωρητικού πλαισίου της εκπαιδευτικής παρέμβασης αφορά στην συμμετοχή των παιδιών μέσω της παρατήρησης και της ενσυναίσθησης, όσο το ρομπότ με βίντεο και κινήσεις παρουσιάζει την ιστορία.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η χρήση των Ρομπότ σε παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) σε τυπικά περιβάλλοντα μάθησης στην Ελλάδα: Μια συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση

Γεωργιάδη Μαρία¹, Μαραγκού Ελισάβετ²

¹ ΕΔΙΠ, Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης

² Ψυχολόγος, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια, οι θεραπείες που περιλαμβάνουν τη ρομποτική τεχνολογία και απευθύνονται σε παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος έχουν κερδίσει σημαντική αναγνώριση. Προηγούμενες έρευνες αναδεικνύουν την αποτελεσματικότητά, όπως και την ελκυστικότητα τους βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών τους, από την πλευρά των θεραπευόμενων, και όχι μόνο. Σκοπός της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης είναι η ανάδειξη των σχετικών ερευνών στην Ελλάδα, οι οποίες βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο επίπεδο, αλλά και της σημασίας, της αποτελεσματικότητας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των καινοτόμων αυτών παρεμβάσεων σε τυπικά περιβάλλοντα μάθησης. Η αναζήτηση της βιβλιογραφίας πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2022 στις βάσεις δεδομένων Scopus, ERIC, APAP syc Info, World of Science και στο Google Scholar, με τη χρήση συγκεκριμένων λέξεων-κλειδιών. Με βάση τα κριτήρια ένταξης και αποκλεισμού, συμπεριλήφθηκαν τελικά 23 έρευνες, οι οποίες διεξήχθησαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ του 2017-2022. Μέσα από τις έρευνες αυτές, παρουσιάστηκε το είδος των ρομπότ που χρησιμοποιήθηκαν αναφορικά με τα χαρακτηριστικά και τη συχνότητα εφαρμογής τους σε σχέση με τυπικά περιβάλλοντα μάθησης (ειδικά σχολεία, θεραπευτικά ιδιωτικά και δημόσια κέντρα, νοσοκομεία και ινστιτούτα). Ως προς τη θεραπευτική χρήση τους, έγινε ανάδειξη της έλξης, της προτίμησής και της αποτελεσματικότητάς τους, σε σύγκριση με ανθρώπους-θεραπευτές, αλλά και γενικότερα, η συμβολή τους στην ενίσχυση διαφόρων ελλειμμάτων των παιδιών με ΔΑΦ. Αυτά αφορούσαν στην κοινωνική αλληλεπίδραση και επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού δέσμευσης, τη βλεμματική επαφή, συναισθηματικές και εκπαιδευτικές δεξιότητες, δεξιότητες μίμησης και προσοχής, όπως και την αποτελεσματικότητα της χρήσης πολλαπλών τύπων ρομπότ στη θεραπεία. Δόθηκε ακόμη έμφαση στη σύσταση της παρέμβασης αυτής από γονείς και θεραπευτές και σε άλλα περιβάλλοντα μάθησης. Αναλογιζόμενοι την περιορισμένη χρήση και αναγνωρισιμότητα της θεραπείας υποβοηθούμενης από ρομπότ στην Ελλάδα σε τυπικά περιβάλλοντα μάθησης, παράλληλα με τα σημαντικά πλεονεκτήματα που προσφέρει, αποτελεί υψίστης σημασίας να πραγματοποιηθούν σχετικές μελλοντικές έρευνες, προκειμένου να καταρτιστούν θεραπευτικά πρωτόκολλα παρέμβασης με τη συνεπικουρική χρήση των ρομπότ σε ποικίλα περιβάλλοντα μάθησης.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δομημένες Διδακτικές Στρατηγικές και χρήση Προγραμμάτων Παρέμβασης με τη χρήση τεχνολογιών σε μαθητές με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος

Παπαδόπουλος Δαμιανός¹, Δρ. Καραμπατζάκη Ζωή², Δρ. Σταθοπούλου Αγάθη³, Δρ. Λουκέρης Διονύσιος⁴

¹ Πληροφορικός, ΔΠΜΣ «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή - Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

² Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»

³ ΕΔΙΠ Τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας- ΠΑΔΑ

⁴ Συνεργαζόμενος Ερευνητής, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια, ολοένα και περισσότερο αναπτύσσονται και εφαρμόζονται προγράμματα και μέθοδοι παρέμβασης, που βελτιώνουν τις Κοινωνικές, Συναισθηματικές και Γνωστικές Δεξιότητες των μαθητών που βρίσκονται στο Φάσμα του Αυτισμού. Στην παρούσα εργασία, γίνεται παρουσίαση και ανάλυση των κυριότερων προγραμμάτων και μεθόδων που στοχεύουν στην υποστήριξη των ως άνω μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται παρουσίαση των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων και μεθόδων, Early Start Denver Model, Cognitive behavioural therapy, BLISS, PECS, Κοινωνικές Ιστορίες (Social Stories), ΜΑΚΑΤΟΝ, TEACCH, ABA του Lovaas, MARTE MEO, SHERBORNE, Derbyshire Language Scheme (DLS) PACT, Εκπαιδευτική Ρομποτική.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ανάπτυξη αυτόνομου λογισμικού λογοθεραπευτικής παρέμβασης και αποτελέσματα χρηστικότητας

Χατζηγιαννάκογλου Παύλος¹, Οκαλίδου Αρετή², Γεωργοπούλου Σταυρούλου³

¹ Υποψήφιος Διδάκτορας, Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

² Καθηγήτρια, Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

³ Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Λογοθεραπείας

Περίληψη

Οι διαταραχές λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας εμφανίζονται με μεγάλη συχνότητα στην παιδική ηλικία. Σύμφωνα με έρευνες που διεξήχθησαν ένα ποσοστό 5%-8% των παιδιών αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους προβλήματα (Boyle 1996; Tomblin 1997). Οι διαταραχές αυτές αποτελούν εμπόδιο στην γνωστική ανάπτυξη, αλλά και στην συμμετοχή του παιδιού στην κοινωνία γενικότερα. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζουμε ένα λογισμικό λογοθεραπευτικής παρέμβασης σε παιδιά που εμπίπτουν στις εν λόγω διαταραχές με θεματική γύρω από την καθημερινή ρουτίνα του φαγητού, εφόσον αυτή είναι μία βασική και επαναλαμβανομένη διαδικασία κατά την διάρκεια της ζωής του ατόμου. Το λογισμικό είναι τρισδιάστατο και προσομοιώνει την διαδικασία του πρωινού, μεσημεριανού, βραδινού γεύματος. Το τρισδιάστατο περιβάλλον, η αλληλεπίδραση, τα αντικείμενα και οι χαρακτήρες που περιλαμβάνονται στο λογισμικό έχουν ως στόχο να προτρέψουν στο παιδί να μιμηθεί και να μεταφέρει την εμπειρία του σε διασκεδαστικό εικονικό περιβάλλον αλληλεπίδρασης, καθώς συνεργάζεται με τον/την λογοθεραπευτή/τρια. Απώτερος στόχος είναι το λογισμικό να αποτελέσει ένα εργαλείο παρέμβασης που θα κινητοποιήσει το παιδί να επικοινωνήσει, είτε κάνοντας χρήση της ενεργής ακρόασης και αντίληψης των λεκτικών και φραστικών εκφορών είτε παράγοντας εκφραστικό λόγο με μίμηση, προτρεπόμενη εκφορά ή και αυθόρμητα. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε είκοσι παιδιά τυπικής ανάπτυξης, ηλικίας 3,5 μέχρι 6,5 ετών, εξετάστηκε η χρηστικότητα του λογισμικού με παρουσία ειδικού. Τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν στην παρούσα εργασία. Το λογισμικό επιλέχθηκε να λειτουργεί σε tablet με λειτουργικό Android, λόγω του χαμηλού κόστους και της ευρείας διάδοσης στον πληθυσμό.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το επικοινωνιακό προφίλ παιδιών με ΔΑΦ και η χρήση της τεχνολογίας ως μέσο παρέμβασης

Φιορέντζη Κρυσταλλένια, Αντωνίου Αλέξανδρος-Σταμάτιος
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Περίληψη

Η Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) παρουσιάζει μία ετερογένεια ως προς το προφίλ των δεξιοτήτων των ατόμων με ΔΑΦ σε πολλές πτυχές της ανάπτυξης, όπως είναι η γλώσσα και οι κοινωνικές δεξιότητες. Η πρόθεση και η ικανότητα κοινωνικής αλληλεπίδρασης εκδηλώνεται πριν την έναρξη της γλωσσικής κατάκτησης και παραγωγής και συνδέεται άμεσα με τη γλώσσα συνιστώντας έναν τομέα όπου ακόμη και τα πιο λειτουργικά άτομα με ΔΑΦ αντιμετωπίζουν δυσκολίες καθόλη τη διάρκεια της ζωής τους. Η κοινωνική αλληλεπίδραση είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πραγματολογική χρήση της γλώσσας όπου στις περισσότερες έρευνες παρατηρούνται δυσκολίες για τα παιδιά και τους έφηβους με ΔΑΦ. Όσον αφορά τις γλωσσικές δεξιότητες, παρατηρείται ότι ανάλογα με τη σοβαρότητα της διαταραχής, τα άτομα με ΔΑΦ ενδέχεται να εμφανίσουν πλήρη απουσία λόγου, μειωμένη παραγωγή λόγου ή λόγο ανταποκρινόμενο στο αναπτυξιακό τους στάδιο. Η γλωσσική παραγωγή ενδέχεται να καθυστερήσει, με ορισμένα παιδιά να παράγουν λόγο μετά την ηλικία των 3 ετών. Για τη βελτίωση των επικοινωνιακών, των γλωσσικών αλλά και των γνωστικών δεξιοτήτων των παιδιών με ΔΑΦ έχει βρεθεί ότι η χρήση της τεχνολογίας μπορεί να έχει σημαντικά οφέλη. Ειδικότερα, τα παιδιά με ΔΑΦ μπορούν να μάθουν να χρησιμοποιούν χειρομορφές, σήματα, εικόνες και λέξεις προκειμένου να επικοινωνήσουν τις ανάγκες τους. Επίσης, η χρήση τεχνολογικών μέσων έχει συνδεθεί με βελτίωση των επιτελικών λειτουργιών και δεξιοτήτων οι οποίες σχετίζονται με το σχολείο, όπως η ανάγνωση. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η τεχνολογία φαίνεται να αποτελεί έναν τομέα στον οποίο άτομα με ΔΑΦ παρατηρείται να δείχνουν μια προτίμηση, αναδεικνύοντας έτσι τη χρήση της τεχνολογίας ως ένα πολλά υποσχόμενο μέσο παρέμβασης.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Παρεμβάσεις με τη χρήση των νέων τεχνολογιών για την ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά στο φάσμα του αυτισμού: Μια συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

Μαραθάκη Κωνσταντίνα¹, Παπούδη Δέσποινα², Βλάχος Φίλιππος³, Πατρικάκης Χαράλαμπος⁴

¹ Μ.Α. Ειδική Παιδαγωγός, Υποψήφια Διδάκτορας, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και Τμήμα Ηλεκτρολόγων & Ηλεκτρονικών Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

² MEd, PhD, Επίκουρη Καθηγήτρια στην Ειδική Αγωγή - Εκπαίδευση Ατόμων στο Φάσμα του Αυτισμού, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

³ Med, PhD, Καθηγητής Εκπαιδευτικής Νευροεπιστήμης και Αναπτυξιακών Διαταραχών, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

⁴ PhD, Καθηγητής στη Σχεδίαση και Υλοποίηση Διαδικτυωμένων Ηλεκτρονικών Συστημάτων και Υπηρεσιών με έμφαση στη Συλλογή και Επεξεργασία Δεδομένων και Περιεχομένου, Τμήμα Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί έντονο ερευνητικό ενδιαφέρον για παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση των κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά στο φάσμα του αυτισμού με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, ωστόσο δεν έχει γίνει επαρκής ανασκόπηση και σύνθεση αυτών των παρεμβάσεων. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκε μία συστηματική ανασκόπηση ακολουθώντας τη μεθοδολογία PRISMA μελετών που δημοσιεύτηκαν μεταξύ 2013-2022 σε διεθνή περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Η αναζήτηση έγινε σε 5 βάσεις δεδομένων όπου εντοπίστηκαν 726 άρθρα και επιλέχθηκαν 27 άρθρα με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Η μελέτη των 27 άρθρων έδειξε ότι: i) οι περισσότερες παρεμβάσεις απευθύνονταν σε μαθητές στο φάσμα του αυτισμού ηλικίας μικρότερης των 10 ετών, ii) οι κινητικές δεξιότητες που αξιολογήθηκαν για την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων ήταν η αδρή κινητικότητα, η λεπτή κινητικότητα, οι χειρονομίες, ο οπτικο-κινητικός συντονισμός και οι δεξιότητες μίμησης, iii) οι παρεμβάσεις περιείχαν κλιμακούμενης δυσκολίας δραστηριότητες και είχαν μικρή διάρκεια, iv) οι έρευνες που αξιολόγησαν τις παρεμβάσεις ακολούθησαν κυρίως ποσοτική ή μεικτή μεθοδολογία, v) διαφορετικά εργαλεία αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκαν για την επιλογή των συμμετεχόντων στην έρευνα και την καταγραφή της αποτελεσματικότητας της παρέμβασης, και vi) τα ρομπότ ήταν η τεχνολογία που επιλέχθηκε συχνότερα στο πλαίσιο των παρεμβάσεων μεταξύ των νέων τεχνολογιών. Τα αποτελέσματα αυτής της ανασκόπησης συζητούνται αναφορικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση παιδιών στο φάσμα του αυτισμού για τη βελτίωση των κινητικών δεξιοτήτων και την αναγκαιότητα υλοποίησης παρεμβάσεων στο σχολικό περιβάλλον για παιδιά στο φάσμα του αυτισμού με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Σύνδρομο Williams και Σύνδρομο Down: Μελέτη της φωνολογίας στην προσχολική ηλικία

Κατσαρού Β. Δήμητρα ¹ Ανδρέου Γεωργία ²

¹ Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου,

² Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

Περίληψη

Η συγκριτική μελέτη των νευροαναπτυξιακών διαταραχών αποκτά μείζονα σημασία για την ολοκληρωμένη και σαφή κατανόηση των γλωσσικών χαρακτηριστικών που εμφανίζουν. Η σύγκριση του Συνδρόμου Williams και του Συνδρόμου Down είναι εμφανής στη βιβλιογραφία, δεδομένης της φαινομενικής ασυμμετρίας μεταξύ γλωσσικών δεξιοτήτων στις συγκεκριμένες διαταραχές, αλλά εξαιρετικά περιορισμένη λόγω της δυσκολίας εύρεσης και εξομοίωσης του δείγματος. Σε αυτό το σημείο, οι ορισμοί των δύο διαταραχών χρήζουν διευκρίνισης. Το σύνδρομο Williams είναι μια σπάνια γενετική διαταραχή που προκαλείται από τη διαγραφή 28-30 γονιδίων στο χρωμόσωμα 7q11.23. Το σύνδρομο Down αποτελεί την πιο συχνή αιτία νοητικής αναπηρίας και προκαλείται από τρισωμία στο 21^ο χρωμόσωμα. Σε αυτή τη μελέτη, τα φωνολογικά χαρακτηριστικά στο Σύνδρομο Williams και στο Σύνδρομο Down μελετώνται με ένα σταθμισμένο τεστ σε 4 παιδιά με Σύνδρομο Williams και 4 παιδιά με Σύνδρομο Down, εξομοιωμένα ως προς τη χρονολογική και τη μη λεκτική ηλικία τους (ΜΟ ηλικίας 5.3). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά με Σύνδρομο Williams είχαν καλύτερες επιδόσεις και στις τέσσερις δοκιμασίες του φωνολογικού τεστ σε σχέση με τα παιδιά με Σύνδρομο Down. Τα αποτελέσματα, αν και συμφωνούν με τα αποτελέσματα των διεθνών ερευνών σχετικά με την συνολική καλύτερη επίδοση των παιδιών με Σύνδρομο Williams σε σχέση με την επίδοση των παιδιών με Σύνδρομο Down, η επίδοσή τους εμφανίζεται σημαντικά χαμηλότερη από ό,τι αναμενόταν βάσει της χρονολογικής τους ηλικία, υποδεικνύοντας ότι στην ελληνική γλώσσα η ανάπτυξη της φωνολογίας στα παιδιά με Σύνδρομο Williams ακολουθεί διαφορετική, πιο αργή, πορεία.

Λέξεις κλειδιά: Σύνδρομο Williams, Σύνδρομο Down, φωνολογία, προσχολική ηλικία, νοητική αναπηρία

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Άγχος γονέων παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος και ο ρόλος της συμβουλευτικής παρέμβασης

Ζυγογιάννη Ιωάννα¹, Δρ. Σταθοπούλου Αγάθη², Δρ. Καραμπατζάκη Ζωή³, Συριοπούλου Χριστίνα⁴

¹ Φιλολόγος, ΔΠΜΣ «Εξειδίκευση στις ΤΠΕ και Ειδική Αγωγή-Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

² ΕΔΙΠ Τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας - ΠΑΔΑ

³ Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια, Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

⁴ Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Αγωγής - Πα/μιο Μακεδονίας

Περίληψη

Σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα φανερώνουν, πως το άγχος των γονέων παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος βρίσκεται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα. Η φύση της διαταραχής καθώς και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων δείχνουν να επηρεάζουν τις περισσότερες φορές τα επίπεδα του άγχους τους. Ωστόσο, τα προγράμματα συμβουλευτικής γονέων έχουν συχνά θετικά αποτελέσματα όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα των γονέων στο ρόλο τους, επηρεάζοντας έτσι την ψυχική υγεία τους. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να μελετηθεί το άγχος των γονέων παιδιών με αυτισμό και να διερευνηθεί η επίδραση του προγράμματος συμβουλευτικής θεραπείας στο γονεϊκό άγχος αλλά και οι διαφορές που προκύπτουν στα επίπεδα του άγχους, εξαιτίας των δημογραφικών χαρακτηριστικών των γονέων. Το δείγμα αποτέλεσαν 101 γονείς παιδιών με ΔΑΦ που φοιτούν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση από όλη την Ελλάδα. Η μέθοδος συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ενός ερωτηματολογίου συλλογής δημογραφικών δεδομένων και ερωτήσεων αναφορικά με τη συμβουλευτική παρέμβαση καθώς και τη κλίμακα Parenting Stress Index Short-Form. Τα αποτελέσματα έδειξαν, πως το συνολικό άγχος των γονέων ήταν σε σχετικά υψηλά επίπεδα και τα δημογραφικά στοιχεία των γονέων επηρέασαν τις υποκλίμακες της κλίμακας για το γονεϊκό άγχος. Τα υψηλότερα επίπεδα δυσφορίας παρατηρήθηκαν στους γονείς με μορφωτικό επίπεδο εκπαίδευσης τριτοβάθμιας και άνω και η μεγαλύτερη δυσλειτουργική αλληλεπίδραση στους γονείς άνω των 40 ετών και σε διαζευγμένους-άγαμους. Σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες του δείγματος είχαν ολοκληρώσει πρόγραμμα συμβουλευτικής θεραπείας, το οποίο είχε κυρίως θετικά αποτελέσματα στη δυσλειτουργική αλληλεπίδραση γονέα - παιδιού. Συμπερασματικά, ήταν σημαντική η επίδραση των δημογραφικών χαρακτηριστικών στα επίπεδα του γονεϊκού άγχους και οι απόψεις των γονέων για τη ενίσχυση του ρόλου τους ως γονείς, μέσα από τη συμβουλευτική θεραπεία είχε υψηλή συσχέτιση με το άγχος τους.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Χρήση τεχνολογίας και εκμάθηση δευτερης/ξένης γλώσσας από μαθητές με ΔΕΠΥ: Ανασκόπηση πρόσφατων ερευνητικών δεδομένων

Ανδρέου Γεωργία, Αργατζοπούλου Αριάδνη
Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής -Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) είναι μια από τις συνηθέστερες νευροαναπτυξιακές διαταραχές με παγκόσμια παρουσία 7.2% σε παιδιά και εφήβους (Thomas, Sanders, Doust, Beller, & Glasziou, 2015). Έρευνες έχουν δείξει ότι τα άτομα με ΔΕΠ-Υ εμφανίζουν δυσκολίες κατά την εκμάθηση τόσο της μητρικής όσο και της δεύτερης/ξένης γλώσσας, κυρίως λόγω της αδυναμίας συγκέντρωσης που παρουσιάζουν (Liontou, 2019; Turketi, 2010). Πιο συγκεκριμένα, το 50% των παιδιών με ΔΕΠ-Υ παρουσιάζει διαταραχές που σχετίζονται με την γλώσσα και την ομιλία (Turketi, 2010). Προηγούμενες έρευνες έχουν επίσης δείξει ότι όσα περισσότερα ερεθίσματα προσφέρονται στα άτομα με ΔΕΠ-Υ, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες να έχουν καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις (Alabdulkareem & Jamjoom, 2020; Lavoie, 2007; Liontou, 2019; Turketi 2010). Ωστόσο, λίγες έρευνες έχουν γίνει που να μελετούν τα αποτελέσματα που έχει η χρήση τεχνολογίας στην εκμάθηση της πρώτης και δεύτερης/ξένης γλώσσας στα άτομα με ΔΕΠ-Υ. Η παρούσα βιβλιογραφική έρευνα έχει ως στόχο να διερευνήσει την αποτελεσματικότητα της χρήσης της τεχνολογίας σε παιδιά και εφήβους με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας στα ακαδημαϊκά τους επιτεύγματα που σχετίζονται με την εκμάθηση δεύτερης/ξένης γλώσσας, καθώς και τη στάση των ατόμων με ΔΕΠ-Υ απέναντι στη χρήση της τεχνολογίας. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα στοχεύει στο να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο παρέχεται η τεχνολογία σε αυτόν τον πληθυσμό κατά την εκμάθηση δεύτερης/ξένης γλώσσας, τι είδους τεχνολογία χρησιμοποιείται, καθώς και πόσο αποτελεσματική και κατάλληλη είναι η χρήση της και πώς γίνεται αντιληπτή από τα ενδιαφερόμενα μέρη στη μαθησιακή διαδικασία. Τα αποτελέσματα αναμένεται να δείξουν ότι η χρήση τεχνολογίας έχει τη δυνατότητα να βοηθήσει τους μαθητές με ΔΕΠΥ να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στην εκμάθηση δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Λέξεις κλειδιά: Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ), Τεχνολογία, Γλωσσικές Δεξιότητες, Δεύτερη/ξένη Γλώσσα

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η δημιουργία και χρήση αυτο-εξελισσόμενων εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης για τη διάγνωση δυσλεξίας, διάσπασης προσοχής και αυτισμού

Δρ. Τσιρίκας Αθανάσιος¹, Δρ. Κοκκινάκη Αγγελική², Ουρανία Κέντρου³

¹ (MSc, MSc, PhD), Αναπληρωτής Καθηγητής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού στο ESCE International Business School.

² (MSc, PhD), Καθηγήτρια Πληροφοριακών Συστημάτων στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κοσμήτορας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων

³ (MSc, MSc, BSc), Φιλολόγος με εξειδίκευση στην Ειδική Αγωγή και την Διοίκηση της Εκπαίδευσης

Περίληψη

Οι εξελίξεις στην τεχνητή νοημοσύνη (AI) έχουν εγκαινιάσει μια νέα εποχή στον ευρύτερο τομέα της υγείας, επιτρέποντας πιο ακριβείς και έγκαιρες διαγνώσεις νευροαναπτυξιακών διαταραχών όπως η ΔΕΠΥ, η Δυσλεξία και ο Αυτισμός. Αυτή η δημοσίευση διερευνά την καινοτόμο εφαρμογή των «αυτο-εξελισσόμενων» εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης στη διάγνωση αυτών των διαταραχών, αξιοποιώντας τη δύναμη των ψυχογραφικών εργαλείων, σε συνδυασμό με πληθώρα κλινικών δεδομένων, μεταξύ των οποίων τα ηλεκτροεγκεφαλογραφήματα αλλά και συστήματα μελέτης της οφθαλμοκίνησης, για τη βελτίωση της διαγνωστικής ακρίβειας.

Η ΔΕΠΥ, η Δυσλεξία και ο Αυτισμός θεωρούνται ως σύνθετες μαθησιακές δυσκολίες που συχνά παρουσιάζονται με αλληλοεπικαλυπτόμενα συμπτώματα, καθιστώντας την ακριβή διάγνωση δύσκολη. Για να αντιμετωπίσουμε αυτήν την πρόκληση, έχουμε αναπτύξει αυτοεξελισσόμενα εργαλεία με γνώμονα την τεχνητή νοημοσύνη για την ενσωμάτωση ποικίλων πηγών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των συμπεριφορικών, γνωστικών, κλινικών αλλά και γενετικών πληροφοριών, σε ένα ολοκληρωμένο διαγνωστικό πλαίσιο. Η πολυτροπική προσέγγισή μας επιτρέπει μια πιο ολιστική αξιολόγηση της κατάστασης του ασθενούς, λαμβάνοντας υπόψη τα μοναδικά πρότυπα και την πολυπλοκότητα των νευροαναπτυξιακών διαταραχών.

Τα βασικά στοιχεία της μεθοδολογίας μας περιλαμβάνουν ψυχογραφικές δοκιμασίες, οι οποίες παρέχουν πολύτιμες γνώσεις για το γνωστικό και συναισθηματικό προφίλ ενός ατόμου, και κλινικά δεδομένα, τα οποία περιλαμβάνουν ιατρικό ιστορικό, νευρολογικές αξιολογήσεις (μελέτη εγκεφαλογραφημάτων και στοιχείων οφθαλμοκίνησης) και γενετικούς δείκτες, όπου αυτό είναι δυνατό. Οι αλγόριθμοι μας με βάση την τεχνητή νοημοσύνη εκπαιδεύονται να αναλύουν και να μαθαίνουν από αυτές τις ροές δεδομένων, βελτιώνοντας συνεχώς τη διαγνωστική τους ακρίβεια προσαρμόζοντας τις νέες πληροφορίες.

Η ενσωμάτωση των αυτοεξελισσόμενων εργαλείων μας, στη βάση της τεχνητής νοημοσύνης, με γνώμονα την κλινική πρακτική, προσφέρει πολλά οφέλη, όπως η έγκαιρη ανίχνευση νευροαναπτυξιακών διαταραχών, εξατομικευμένα σχέδια αντιμετώπισης των μαθησιακών διαταραχών και βελτιωμένα θεραπευτικά σχήματα. Επιπλέον, αυτά τα εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση της

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

υποκειμενικότητας που συχνά συνδέεται με τη διάγνωση με βάση τον άνθρωπο, προωθώντας πιο συνεπείς και αντικειμενικές αξιολογήσεις.

Αυτή η δημοσίευση εξετάζει τις δυνατότητες των αυτοεξελισσόμενων εργαλείων της τεχνητής νοημοσύνης να φέρουν επανάσταση στη διάγνωση της ΔΕΠΥ, της Δυσλεξίας και του Αυτισμού, τονίζοντας τη σημασία μιας πολυεπιστημονικής προσέγγισης που συνδυάζει την κλινική τεχνογνωσία με την τεχνολογία αιχμής. Προβάλλει δε την τοποθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης ως πολύτιμου εργαλείου στον τομέα της διάγνωσης νευροαναπτυξιακών διαταραχών, ανοίγοντας το δρόμο για πιο αποτελεσματική και εξατομικευμένη φροντίδα των ασθενών.

Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση των εργαλείων αυτομάθησης της τεχνητής νοημοσύνης στη διαγνωστική διαδικασία υπόσχεται πολλά για την ενίσχυση της κατανόησής μας και της διαχείρισης των νευροαναπτυξιακών διαταραχών, βελτιώνοντας τελικά την ποιότητα ζωής όσων επηρεάζονται από ΔΕΠΥ, Δυσλεξία και Αυτισμό.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ανθεκτικότητα της Εκπαίδευσης στην Ευρώπη: STREAM Role Models 4ALL έργο

Φώτη Παρασκευή

ΠΕ02, PhD, MEd, MA , Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ 60 ΔΙΠΕ Γ΄ Αθήνας

Post Doctoral c. STEAM/Robotics, Adjunct Lecturer at University of West Attica

Περίληψη

Η πρωτοβουλία “Education resilience in Europe- Ανθεκτικότητα της Εκπαίδευσης στην Ευρώπη” υποστηρίζεται από το πρόγραμμα Scientix STE(A) MPartnerships, χρηματοδοτείται από τη Cisco και στοχεύει στον εντοπισμό και την υποστήριξη έργων που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις ενσωμάτωσης μαθητών με διαφορετικό πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο. Σε αυτό το πλαίσιο επιλέχθηκαν 10 έργα από όλη την Ευρώπη - μεταξύ των οποίων και το STREAM Role Models 4ALL- ένα έργο που απευθύνεται σε μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, από διαφορετικά πολιτισμικά και γλωσσικά υπόβαθρα το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη θετικών STE(A)M ταυτοτήτων αυξάνοντας την έκθεσή τους σε εμπειρίες STE(A)M προωθώντας τη συμπερίληψη.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η χρήση των συσκευών Head Mounted Devices (HMD's) στην εκπαίδευση μαθητών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές και Νοητική Αναπηρία: Παραδείγματα προσαρμογών σε νέα κοινωνικά περιβάλλοντα μέσα από μελέτες περίπτωσης

Βασιλείου Ηλίας¹, Αντωνίου Αλέξανδρος- Σταμάτιος²

¹ Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

² Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζονται στη βιβλιογραφία όλο και περισσότερες προσεγγίσεις και παρεμβάσεις στις Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΦ) με τη χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας. Πέρα από την εφαρμογή ψηφιακών εργαλείων και λογισμικών, δραστηριοτήτων ρομποτικής και γενικά αρχών εκπαίδευσης STEM, οι συσκευές Head Mounted Devices (HMD's) μπορούν να αξιοποιηθούν εκπαιδευτικά με πολλούς τρόπους χρησιμοποιώντας την εικονική πραγματικότητα ως μέσο για την προσαρμογή των μαθητών με Αυτισμό και Νοητική Αναπηρία σε νέα περιβάλλοντα. Οι συσκευές αυτές με τη χρήση και του κατάλληλου ψηφιακού υλικού μπορούν να δημιουργήσουν εικονικά περιβάλλοντα, πριν από επικείμενες πρακτικές αλλαγές, τα οποία με τη σειρά τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δραστηριότητες προετοιμασίας μαθητών με ΔΑΦ για την προσαρμογή τους σε μελλοντικές κοινωνικές καταστάσεις, μετακινήσεις και επισκέψεις. Στην παρούσα προσέγγιση παρουσιάζονται μελέτες περίπτωσης από το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Νέας Μάρκης με τη χρήση HMD's για την παρουσίαση και προσαρμογή σε νέα περιβάλλοντα και εκπαιδευτικές επισκέψεις σε νέους χώρους, εφήβων του σχολείου με Αναπτυξιακές Διαταραχές και Νοητική Αναπηρία. Οι εφαρμογές των συσκευών και η αντίστοιχη προετοιμασία κατέδειξαν θετικά αποτελέσματα κατά την πραγματική αλλαγή περιβάλλοντος των μαθητών και έδειξαν επίσης ότι μπορούν να δρουν προληπτικά κατά τις μεταβολές και επαφές των εφήβων με ΔΑΦ με νέα πρόσωπα και χώρους.

Λέξεις κλειδιά: Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές, Νοητική Αναπηρία, Εικονική Πραγματικότητα, Head Mounted Devices, Προσαρμογή σε κοινωνικά περιβάλλοντα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τεχνητή Νοημοσύνη και Άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος: Προκλήσεις και Προοπτικές για τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Ασβεστάς Αναστάσιος

Σύμβουλος Εκπαίδευσης, Πιστοποιημένος Σύμβουλος Σταδιοδρομίας - Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Επίπεδο Α' - ΕΟΠΠΕΠ)

Περίληψη

Η σημαντική αύξηση των μαθητών με Δ.Α.Φ. στο σημερινό σχολείο στο πλαίσιο και της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης καταδεικνύει την ανάγκη για υποστήριξη των μαθητών για τις ακαδημαϊκές τους επιλογές αλλά και για μια επιτυχημένη μετάβαση στην αγορά εργασίας. Η ισότιμη ένταξή τους στην εκπαίδευση και στην απασχόληση προϋποθέτει την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού/σταδιοδρομίας, οι οποίες θα προάγουν τον αυτοπροσδιορισμό τους καθώς αυτός συνδέεται με την ποιότητα της ζωής τους. Οι τρέχουσες τεχνολογικές εξελίξεις και οι επιπτώσεις τους στην κοινωνία αποτελούν μια πολλαπλή πρόκληση για την εκπαίδευση και την απασχόληση. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραδείγματα εφαρμογών της τεχνητής νοημοσύνης ως μέσο παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού/ σταδιοδρομίας αρχικά θα παρουσιαστούν τα διαφορετικά μοντέλα χρήσης της. Καθώς η πρόσφατη βιβλιογραφία καταδεικνύει την χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και στην εκπαίδευση των ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος στην παρούσα εργασία θα προσεγγίσουμε κριτικά τις εφαρμογές αυτές για τη συγκεκριμένη ομάδα ωφελούμενων.

Λέξεις κλειδιά: Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, συμβουλευτική σταδιοδρομίας, επαγγελματικός προσανατολισμός, τεχνητή νοημοσύνη

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Επίδραση Προγράμματος Ψυχοκινητικής Παρέμβασης στη Σχολική Επάρκεια και τα Προβλήματα Συμπεριφοράς Παιδιών Σχολικής Ηλικίας με Διάγνωση Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος

Κελαράκη, Δανάη¹, Κουρτέσης, Θωμάς², Μανιαδάκη, Αικατερίνη³, Καμπάς, Αντώνης¹.

¹ Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Κομοτηνή

² Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, Θεσσαλονίκη

³ Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Αθήνα

Περίληψη

Η Ψυχοκινητική Παρέμβαση (ΨΥΠ) έχει στο υπόβαθρό της τη φυσική δραστηριότητα και στοχεύει μεταξύ άλλων και στην αντιμετώπιση δυσκολιών που σχετίζονται με τα κίνητρα, την οργάνωση, την υπερκινητικότητα και τις δυσκολίες συγκέντρωσης. Τα παιδιά με διάγνωση ΔΑΦ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη σχολική προσαρμογή και αποτελεσματικότητα, συχνά χαρακτηρίζονται από έλλειψη κινήτρων και ταυτόχρονα τα προβλήματα συμπεριφοράς δυσκολεύουν τις σχέσεις τους και την καθημερινότητά τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την επίδραση προγράμματος Ψυχοκινητικής Παρέμβασης (ΨΥΠ) στη σχολική επάρκεια και τα προβλήματα συμπεριφοράς παιδιών με διάγνωση ΔΑΦ. Το δείγμα αποτέλεσαν 6 παιδιά (n=6) ηλικίας 7-10 ετών με Μ.Ο. ηλικίας τα 8,5 έτη με διάγνωση ΔΑΦ από επίσημους φορείς που φοιτούν στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Ζακύνθου. Το πρόγραμμα ΨΥΠ εφαρμόστηκε ομαδικά μετά από έγγραφη γονική συναίνεση. Η διάρκεια του προγράμματος ήταν 12 μήνες, από το Νοέμβριο του 2021 ως το Νοέμβριο του 2022, με συχνότητα 3 φορές την εβδομάδα και διάρκεια ανά συνεδρία 50 λεπτά. Για τις ανάγκες της μελέτης μετρήθηκαν τρεις φορές με διαφορά 4 μηνών, τα κίνητρα, η οργάνωση/σχεδιασμός, η σχολική αποτελεσματικότητα και η σχολική προσαρμογή, της σχετικής υποδέσμης Σχολικής Επάρκειας και η Διαπροσωπική προσαρμογή, η Ενδοπροσωπική προσαρμογή και η Υπερκινητικότητα/Δυσκολίες συγκέντρωσης της σχετικής υποδέσμης Προβλήματα συμπεριφοράς της «Κλίμακας εκπαιδευτικών για την ψυχοκοινωνική προσαρμογή». Η συγκεκριμένη κλίμακα αφορά παιδιά ηλικίας 4-12 ετών και οι ερωτήσεις της απαντώνται από τον εκπαιδευτικό. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με μη παραμετρική στατιστική. Τα αποτελέσματα έδειξαν σημαντική βελτίωση των τιμών για τα κίνητρα μεταξύ της 2^{ης} και της 3^{ης} μέτρησης και μεταξύ της 1^{ης} και της 3^{ης} μέτρησης. Στις παραμέτρους Οργάνωση/σχεδιασμός, Σχολική αποτελεσματικότητα και Σχολική προσαρμογή υπήρξε στατιστικά σημαντική βελτίωση μόνο μεταξύ 2^{ης} και 3^{ης} μέτρησης. Όσον αφορά στα προβλήματα συμπεριφοράς στο συνολικό σκορ υπήρξε στατιστικά σημαντική βελτίωση μεταξύ της 2^{ης} και της 3^{ης} μέτρησης, όμως η ανάλυση για την κάθε παράμετρο χωριστά δεν έδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μετρήσεων. Είναι πιθανό να χρειάζεται επιπλέον υποστηρικτική παρέμβαση για τον τομέα των προβλημάτων συμπεριφοράς καθώς τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα ΨΥΠ δεν λάμβαναν άλλου είδους θεραπεία ή παρέμβαση. Ωστόσο φαίνεται ότι η ΨΥΠ έχει θετικά αποτελέσματα και είναι σημαντικό να διερευνηθεί περαιτέρω η συμβολή της στην σχολική επάρκεια και τα προβλήματα συμπεριφοράς σε παιδιά με ΔΑΦ.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η χρήση του πολυαισθητηριακού δωμάτιου Snoezelen σε άτομα με πολλαπλή αναπηρία

Φωτιάδου Ελένη¹, Νεοφωτίστου Κωνσταντίνα²

¹ Καθηγήτρια στο ΤΕΦΑΑ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Εργαστήριο Κινητικής Συμπεριφοράς και Προσαρμοσμένης Φυσικής Δραστηριότητας

² Διδάκτωρ ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ, Πιστοποιημένη Θεραπεύτρια πολυαισθητηριακού δωματίου Snoezelen Υπεύθυνη προγράμματος Snoezelen Συλλόγου «Συζωή»

Περίληψη

Η εισροή, επεξεργασία και ενσωμάτωση των αισθητηριακών ερεθισμάτων αποτελούν θεμέλιο για τη μάθηση, την αλληλεπίδραση με το φυσικό περιβάλλον και τη συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη του κάθε ατόμου. Το πολυαισθητηριακό δωμάτιο snoezelen είναι ταυτόχρονα και φυσικός χώρος και μέθοδος. Ως χώρος, είναι ένα μοναδικό περιβάλλον παροχής αισθητηριακών ερεθισμάτων. Ως μέθοδος, επικεντρώνεται στην αισθητηριακή λειτουργία, με γνώμονα τις επιλογές του ατόμου αλλά και με σεβασμό στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του. Τα άτομα με πολλαπλή αναπηρία αποτελούν μια ανομοιογενή ομάδα που εμφανίζει ένα συνδυασμό ευρείας έκτασης πολλαπλών δυσλειτουργιών (ψυχοκινητικές, αισθητηριακές, συμπεριφορικές). Η σοβαρότητα αυτών των δυσλειτουργιών περιορίζει τη πρόσβαση τους σε αισθητηριακές πληροφορίες, καθιστά δύσκολη την αλληλεπίδραση τους με το γύρω περιβάλλον και επηρεάζει τη κοινωνική τους συμπεριφορά. Τα σημαντικά ελλείμματα που παρουσιάζουν σε όλους τους τομείς ανάπτυξης καθιστούν αναγκαία την ολιστική υποστήριξη της εκπαίδευσής τους. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, τα οφέλη από τη χρήση πολυαισθητηριακών αιθουσών για τα άτομα με πολλαπλή αναπηρία περιλαμβάνουν χαλάρωση, διαχείριση πόνου, βελτιωμένη προσοχή και μείωση αρνητικών συμπεριφορών. Το δωμάτιο Snoezelen παρέχει μια συνολική εμπειρία χαλάρωσης για τα συγκεκριμένα άτομα που εξαιτίας των νοητικών και λειτουργικών περιορισμών τους αποκλείονται από δραστηριότητες αναψυχής. Τα αποτελέσματα των ερευνών που έχουν μελετήσει την επίδραση του πολυαισθητηριακού δωματίου snoezelen σε άτομα με πολλαπλή αναπηρία έδειξαν ότι είναι ένα κατάλληλο δομημένο αισθητηριακό περιβάλλον καθώς ενθαρρύνει τη συμμετοχή, μειώνει τις στερεοτυπικές συμπεριφορές και ενισχύει τα επίπεδα δραστηριότητας και συγκέντρωσης τους. Πιο συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα στα άτομα να ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους επιλέγοντας την κατάλληλη αισθητηριακή εμπειρία ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους. Ως επακόλουθο, τα άτομα με πολλαπλή αναπηρία μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στη μάθηση, αυτονομία στη καθημερινότητά τους και να βελτιώσουν την ποιότητά ζωής τους. Το δωμάτιο Snoezelen φαίνεται να έχει μεγαλύτερα θετικά οφέλη στις διαταραχές συμπεριφοράς και στη κοινωνική αλληλεπίδραση για τα άτομα με πολλαπλή αναπηρία σε σύγκριση με άλλες γνωστικές παρεμβάσεις. Εντούτοις είναι δύσκολο τα συγκεκριμένα οφέλη να αξιολογηθούν επακριβώς, καθώς οι έρευνες που έχουν εφαρμοστεί παρουσιάζουν μεθοδολογικές δυσκολίες οι οποίες σχετίζονται με την αντικειμενική μέτρηση των αποτελεσμάτων.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Σημασία του Παιχνιδιού στη Βελτίωση των Διαπροσωπικών σχέσεων και της επιθετικής συμπεριφοράς παιδιών με ΔΑΦ

Γιαγκάζογλου Παρασκευή

Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής ΑΠΘ, Συγγραφέας παιδικών βιβλίων και θεατρικών έργων για παιδιά

Περίληψη

Τα παιδιά με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) παρουσιάζουν αρκετά χαρακτηριστικά και συμπεριφορές (π.χ. οξύθυμα, επιθετικά, ενοχλητικά, πεισματάρικα) που μπορεί να αυξήσουν την πιθανότητα απόρριψης από τους συνομηλίκους. Ελάχιστα προβλήματα της παιδικής ηλικίας μπορούν να προκαλέσουν τόσο σοβαρή, μακροχρόνια «βλάβη», όσο η απόρριψη από τους συνομηλίκους. Εξαιτίας αυτών των χαρακτηριστικών, τα παιδιά με ΔΑΦ αντιμετωπίζουν προκλήσεις κατά την κοινωνική αλληλεπίδραση, αφού ακόμη και ήπιες διαταραχές μπορεί να συμβάλουν στη διαταραχή των διαπροσωπικών σχέσεων. Λόγω της δυσκολίας τους να παίξουν σωστά με τους συνομηλίκους, δημιουργούν συνεχώς προβλήματα στις σχέσεις τους και εμπλέκονται πολύ συχνά σε καυγάδες, τόσο ως θύτες, όσο και ως «θύματα». Ιδιαίτερα στη μικρή ηλικία, τα παιδιά χρησιμοποιούν κυρίως σωματική, αλλά και λεκτική επιθετικότητα για την επίλυση των διαφορών τους. Επομένως, είναι σημαντικό να υπάρχουν σωστά δομημένα προγράμματα εκπαίδευσης με κατάλληλες παιγνιώδεις δραστηριότητες που θα έχουν ως στόχο τη βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων και της επιθετικής συμπεριφοράς των παιδιών με ΔΑΦ.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Προγνωστικοί δείκτες για την εμφάνιση γλωσσικών και επικοινωνιακών ελλειμμάτων σε παιδιά σχολικής ηλικίας

Τσακιρπάλογλου Παναγιώτα

Νηπιαγωγός, Υποψήφια Διδάκτωρ Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας ΑΠΘ

Περίληψη

Σύμφωνα με το αναθεωρημένο εγχειρίδιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ICD 11) η Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή (ΑΓΔ) χαρακτηρίζεται από επίμονες δυσκολίες στην κατάκτηση, κατανόηση, παραγωγή ή χρήση της γλώσσας που εκδηλώνεται στην περίοδο της ανάπτυξης του παιδιού. Αυτές μάλιστα συμβαίνουν συνήθως στην πρώιμη παιδική ηλικία, με άμεση συνέπεια να παρατηρούνται σημαντικοί περιορισμοί στην ικανότητα του ατόμου να επικοινωνήσει. Τα γλωσσικά ελλείμματα που εντοπίζονται στο παιδί δεν προέρχονται από κάποια άλλη νευροαναπτυξιακή διαταραχή, αισθητηριακή βλάβη ή νευρολογικά προβλήματα (World Health Organization, 2019). Το εύρος της ΑΓΔ είναι πολύ μεγάλο και ετερογενές. Πιθανοί προγνωστικοί δείκτες για την ΑΓΔ μπορεί να είναι οι προγεννητικοί, περιγεννητικοί, βιολογικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες. Σύμφωνα με κάποιες έρευνες οι προγνωστικοί δείκτες μπορεί να προκύπτουν από βιολογικούς παράγοντες, όπως το οικογενειακό ιστορικό γλωσσικής διαταραχής (Rudolph & Leonard, 2016) και η γενετική προδιάθεση για εμφάνιση γλωσσικών διαταραχών (Taylor et al., 2018). Από τη μελέτη των Delgado et al. (2005) αποδεικνύεται ότι οι πολλαπλοί τοκετοί, η κατάσταση των νεογέννητων, η ύπαρξη συγγενών ανωμαλιών, η ηλικία της μητέρας (άνω των 35 ετών) και η διαθεσιμότητα ιατρικού ιστορικού από το οποίο προκύπτει ότι η μητέρα σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο. Σύμφωνα με τους Ramsden και Durkin (2015) οι γλωσσικές διαταραχές συνήθως εμφανίζονται πιο συχνά στα αγόρια σε σύγκριση με τα κορίτσια με αναλογία 2: 1. Στην έρευνα των Relly κ.α. (2010), οικογένειες που βιώνουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες και στις οποίες η εκπαίδευση της μητέρας είναι σε χαμηλά επίπεδα συνδέθηκε με τη γλωσσική ικανότητα των παιδιών στα 4 έτη. Τέλος, οι Nozadi κ.α. (2013) καταλήγουν ότι υφίσταται σχέση μεταξύ των ευαισθησίας της μητέρας και της γλωσσικής ικανότητας των παιδιών και την αιτιολόγησε ότι επηρεάζει την ικανότητα των παιδιών για την ανεξαρτησία τους

Ενδεικτικές Βιβλιογραφικές

Redmond, S. M. (2011). Peer victimization among students with specific language impairment, attention-deficit/hyperactivity disorder, and typical development. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 42,520-535. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2011/10-0078\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2011/10-0078))

Rudolph, J. M., & Leonard, L. B. (2016). Early language milestones and specific language impairment. *Journal of Early Intervention*, 38, 41-58. <https://doi.org/10.1177/1053815116633861>

Taylor, C., Rice, Daniel, M.L., Christensen, D., Blair, E. & Zubrick, S. R. (2018). Prenatal and perinatal risks for late language emergence in a population-level sample of twins at age 2, *BMC Pediatrics*, 18(41). <https://doi.org/10.1186/s12887-018-1035-9>

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος: Καλές πρακτικές για τη σχολική τους ένταξη

Γελαστοπούλου Μαρία

Σύμβουλος Α', Συντονίστρια της Μονάδας Ειδικής και Συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Περίληψη

Ο όρος ΔΑΦ περιγράφει ένα ευρύ φάσμα νευρο-αναπτυξιακών διαταραχών με κοινά χαρακτηριστικά τη διαταραγμένη κοινωνική αλληλεπίδραση, τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και τα περιορισμένα ενδιαφέροντα και επαναλαμβανόμενα μοτίβα συμπεριφοράς. Τα χαρακτηριστικά αυτά συχνά δυσχεραίνουν την καθημερινότητα των παιδιών με ΔΑΦ στο σχολικό περιβάλλον, έτσι όπως είναι διαμορφωμένο, καθώς και τη μαθησιακή τους εμπειρία. Αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα διαμόρφωσης κατάλληλων εκπαιδευτικών περιβαλλόντων στο σχολικό πλαίσιο για μαθητές/τριες με ΔΑΦ για την ισότιμη ένταξή τους, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου εκπαιδευτικού Υλικού» εκπόνησε εκπαιδευτικό υλικό και έναν οδηγό εκπαιδευτικού με σκοπό να αποτελέσει ένα πλαίσιο αναφοράς για τους εκπαιδευτικούς της γενικής και ειδικής αγωγής, με παιδαγωγικές παρεμβάσεις, διδακτικές τεχνικές και διαδικασίες που έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές, για την εκπαίδευση μαθητών/τριών με ΔΑΦ στο γενικό σχολείο, γεφυρώνοντας, ως ένα βαθμό, το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης.

Ειδικότερα στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστούν οι ως άνω αναφερόμενες πρακτικές ένταξης στο γενικό σχολείο, παιδαγωγικές παρεμβάσεις που προάγουν την ανάπτυξη των κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, τη συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς και εκπαιδευτικές πρακτικές για την αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς. Επίσης, η εισήγηση περιλαμβάνει βασικές αρχές για το σχεδιασμό του προγράμματος παρέμβασης με παραδείγματα και μελέτες περίπτωσης.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Μεγαλώνοντας ένα παιδί με Δ.Α.Φ.: Υπερασπίζομαι το δικαίωμα να αισθάνεται και να σκέπτεται με τον δικό του τρόπο σε ένα πλαίσιο αλληλοσεβασμού

Αφεντουλίδου Άννα

Σύμβουλος Β', Αναπληρώτρια Συντονίστρια Μονάδας Ειδικής και Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης.

Περίληψη

Η ανατροφή ενός παιδιού με ΔΑΦ έχει τις χαρές και τις δυσκολίες της γονεϊκότητας, όπως κάθε παιδιού που μεγαλώνει με την προσωπική μας φροντίδα. Στα 25 χρόνια που αριθμώ ήδη ως μητέρα του Νικηφόρου, έχω να αναφέρω πολλά για τις προκλήσεις, τις έκτακτες συνθήκες αλλά και τις λύσεις που βρήκαμε, με τη συνδρομή πολύτιμων παιδαγωγών και ειδικών υγείας, στον δρόμο μας. Σήμερα μπορώ να πω με βεβαιότητα πως ο ρόλος μου αυτός, εκτός από την ικανοποίηση ότι μπόρεσα να υποστηρίξω το παιδί μου με κάθε δυνατό τρόπο, αποτέλεσε και εξακολουθεί να αποτελεί, με κάθε μικρή νίκη ή ήττα, μια σπουδή στον ανθρώπινο ψυχισμό, μια προσπάθεια επίλυσης του άλυτου αλγόριθμου της αναζήτησης της της ευτυχίας κάθε μοναδικού ατόμου στο πολύπλοκο σύμπαν της συλλογικότητας. Θεωρώ πως η καθημερινή διαβίωση με ένα άτομο με ΔΑΦ διεκδικεί στο όνομα όλων μας τον σεβασμό στην ατομική ιδιοσυγκρασία, το δικαίωμα να αισθάνεται, να σκέπτεται και να δρα κανείς με τον δικό του ιδιαίτερο τρόπο, σε μια κοινωνία που θα αποδέχεται το διαφορετικό όχι ως δικαίωμα, αλλά ως τον μόνο τρόπο ολοκλήρωσης του εαυτού.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η επίδραση της μουσικής σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος

Δούμα Ελπίδα

Σύμβουλος Β' Προσχολικής Εκπαίδευσης, Μέλος της Μονάδας Ειδικής και Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης.

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια αναδεικνύεται ολοένα και περισσότερο η σπουδαιότητα της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα και έρευνες επισημαίνουν ότι η προσχολική ηλικία αποτελεί τη σημαντικότερη περίοδο για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Η εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία αποτελεί διακριτή οντότητα, με καθοριστικής σημασίας συμβολή στη σχολική επιτυχία και στην πορεία ζωής κάθε ανθρώπου. Συνεπώς, η πρόσβαση σε μια ποιοτική προσχολική εκπαίδευση διασφαλίζει και προάγει την προσωπική ανάπτυξη όλων των παιδιών. Η μουσική έχει αποδειχθεί ότι ενεργοποιεί τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου συμβάλλοντας στη γνωστική, ψυχοκινητική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών. Η συσχέτιση της μουσικής εκπαίδευσης με την ειδική εκπαίδευση ενισχύει και προωθεί την έκφραση, την ανάπτυξη του συναισθήματος, τη δημιουργικότητα και την κοινωνική αλληλεπίδραση επιδρώντας θετικά σε παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες (π.χ. νοητική υστέρηση, συναισθηματικές διαταραχές, Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος), παρέχοντας τη δυνατότητα της μη λεκτικής επικοινωνίας.

Σύμφωνα με έρευνες παιδιά προσχολικής ηλικίας με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος ανταποκρίνονται θετικά σε οργανωμένες μουσικές δραστηριότητες που στοχεύουν στη βελτίωση και στην ανάπτυξη των γλωσσικών, κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων τους, καθώς και στην ενίσχυση της μουσικής τους ικανότητας. Ειδικότερα έχει παρατηρηθεί ότι σταθερές και δομημένες μουσικές δραστηριότητες συμβάλλουν στη δημιουργία μίας αίσθησης ασφάλειας και οικειότητας, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα επίπεδα συγκέντρωσης και προσοχής, οι δεξιότητες επικοινωνίας και η βελτίωση του σωματικού συντονισμού παιδιών με ΔΑΦ. Παράλληλα αναπτύσσονται οι μουσικές τους ικανότητες αντισταθμίζονται οι κοινωνικές τους δυσκολίες και ενισχύεται η ικανότητά τους να αντιληφθούν τη μουσική και να αντιδράσουν σε αυτήν ως αισθητική εμπειρία.

Βιβλιογραφία

Αδαμοπούλου, Μ., & Δούμα, Ε. (2015). Η επίδραση της μουσικής αγωγής στη διαμόρφωση στάσεων, συναισθημάτων και μουσικών δεξιοτήτων παιδιών με σύνδρομο Asperger: μελέτη περίπτωσης. Στο Μ. Κοκκίδου & Ζ. Διονυσίου (Επιμ.), Μουσικός Γραμματισμός: Τυπικές και Άτυπες Μορφές Μουσικής Διδασκαλίας-Μάθησης (Πρακτικά 7ου Συνεδρίου της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση) (σσ. 125-133). Θεσσαλονίκη: Ε.Ε.Μ.Ε.

Δούμα Ε., & Αδαμοπούλου Μ. (2016). Η επίδραση της μουσικής αγωγής σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) : Μελέτη περίπτωσης - Μια παιδαγωγική

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

αντιμετώπιση. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, (σσ: 273-285)
<https://doi.org/10.12681/edusc.954>

Κακανά Δ., (2008). Η προσχολική εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Διδακτικές Πρακτικές, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, <https://ikee.lib.auth.gr/record/310322?ln=e/>

Καρτασίδου, Λ. (2008). Η μουσική στην πρώιμη παρέμβαση. Διονυσίου, Ζ. & Αγγελίδου, Σ. (επιμ.) Σχολική Μουσική Εκπαίδευση: θέματα σχεδιασμού, μεθοδολογίας και εφαρμογών Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, σσ: 115-132.

Καρτασίδου, Λ., (2009). Η φύση και η δομή του μαθήματος της μουσικής για τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Παπαπαναγιώτου, Ξ. (επιμ). Ζητήματα μουσικής παιδαγωγικής Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση, σσ.345-368.

Fancourt, D. (2017). Arts in Health Designing and Researching Interventions. Oxford University Press.

Ruud, E. (2010). Can music serve as a “cultural immunogen”? An explorative study. International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being, 8(1) <https://doi.org/10.3402/qhw.v8i0.20597>

Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B., (2004). The Effective Provision of Pre-school Education (EPPE) project: findings from preschool to the end of Key Stage 1, London: Institute of Education, University of London.

Zwaigenbaum, L., Bauman, M. L., Choueiri, R., Kasari, C., Carter, A., Granpeesheh, et all. (2015). Early Intervention for children with autism spectrum disorder under 3 years of age: Recommendations for practice and research. Pediatrics, 136(Supplement 1), S60-S81 <https://doi.org/10.1542/peds.2014-3667E>

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Διδακτική αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών σε παιδιά σχολικής ηλικίας με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος

Παπαγεωργίου Σοφία

Σύμβουλος Β' Προσχολικής Εκπαίδευσης, Μέλος της Μονάδας Ειδικής και Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης

Περίληψη

Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα των τελευταίων δεκαετιών, οι νέες Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αφ' ενός αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και αφ' ετέρου θεωρούνται όλο και περισσότερο ως βασικό εργαλείο για την εκπαίδευση ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) με επιτυχημένα αποτελέσματα. Οι πολυαισθητηριακές αλληλεπιδράσεις, τα δομημένα και ελεγχόμενα περιβάλλοντα, η δυνατότητα πολυεπίπεδων διαδραστικών λειτουργιών και η δυνατότητα εξατομίκευσης της διαδικασίας ώστε να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε παιδιού είναι κάποια από τα χαρακτηριστικά που υποστηρίζουν τα παιδιά με ΔΑΦ όταν χρησιμοποιούν ψηφιακά μέσα και υπολογιστικά συστήματα. Επιπροσθέτως, η Υποστηρικτική Τεχνολογία (Assistive Technology - AT), ένας όρος που συναντάται πλέον ευρέως, προσφέρει σαφή και προκαθορισμένα όρια, περιορισμό των ερεθισμάτων, καθώς και δυνατότητα προσέλκυσης και διατήρησης της προσοχής των παιδιών ενισχύοντας την ικανοποιητική συμμετοχή των παιδιών σε καθημερινές καταστάσεις, μέσω της καλλιέργειας γνωστικών, κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων.

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιαστούν αδρομερώς τα χαρακτηριστικά ενδεικτικών εκπαιδευτικών λογισμικών κλειστού και ανοιχτού τύπου που υποστηρίζουν προγράμματα μάθησης για παιδιά με ΔΑΦ που φοιτούν στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, θα παρουσιαστεί το παιδαγωγικό πλαίσιο εντός του οποίου τα εν λόγω ψηφιακά εργαλεία έχουν αναπτυχθεί, καθώς και τα οφέλη από την εφαρμογή τους αλλά και οι σχετικοί περιορισμοί και αδυναμίες που παρουσιάζουν.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η ανάπτυξη των κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και αυτόνομης διαβίωσης μέσω των Κοινωνικών Ιστοριών για μαθητές/τριες με Δ.Α.Φ.

Παπαμιχαλοπούλου Ελευθερία

Ειδική παιδαγωγός, Ειδική Εμπειρογνώμονας και συγγραφέας των Κοινωνικών Ιστοριών για το Ι.Ε.Π. στο πλαίσιο της Πράξης «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού εκπαιδευτικού Υλικού για μαθητές/τριες με αναπηρία».

Περίληψη

Ένας βασικός στόχος του Προγράμματος Σπουδών κάθε εκπαιδευτικού συστήματος είναι η ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων. Στην περίπτωση των μαθητών/τριών αυτών Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) ο προαναφερθείς στόχος επιτυγχάνεται με κατάλληλες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που στηρίζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, στο μαθησιακό προφίλ, στα ενδιαφέροντα, στις κλίσεις των εν λόγω μαθητών/τριών. Σύμφωνα με τη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία, οι παραπάνω στόχοι επιτυγχάνονται αποτελεσματικά με την αξιοποίηση των Κοινωνικών Ιστοριών (ΚΙ) στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία. Υπό το πρίσμα αυτό το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού» αναπτύχθηκε έντυπο και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό με τη μορφή των Κοινωνικών Ιστοριών και ο οδηγός εκπαιδευτικού για την ανάπτυξη και τη χρήση των ΚΙ.

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστεί ο οδηγός εκπαιδευτικού και οι Κοινωνικές Ιστορίες τόσο για την Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη μαθητών με ΔΑΦ και την κατανόηση κοινωνικών καταστάσεων όσο και για τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων για την ασφάλεια και αυτόνομη διαβίωση των εν λόγω μαθητών/τριών. Ο οδηγός απευθύνεται σε όλους τους εμπλεκόμενους στην εκπαίδευση μαθητών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος ή και άλλων αναπηριών. Η εισήγηση, επίσης, περιλαμβάνει την παρουσίαση των βημάτων ανάπτυξης μιας ΚΙ καθώς και τον τρόπο χρήσης στο σχολείο και σε άλλα περιβάλλοντα που βρίσκεται το παιδί με ΔΑΦ.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Συμπεριφορές παιδιών με ΔΑΦ και παιδιών με ΔΕΠΥ που φοιτούν σε Νηπιαγωγεία Γενικής Αγωγής: Μια καταγραφή μελλοντικών Νηπιαγωγών

Ρόθου Κυριακούλα

Επικ. Καθηγήτρια. Ειδικής Αγωγής - Μαθησιακών Δυσκολιών, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει συμπεριφορές παιδιών με ΔΑΦ και παιδιών με ΔΕΠΥ που φοιτούν σε γενικά νηπιαγωγεία, τις οποίες παρατηρούν και καταγράφουν οι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες του ΤΕΠΑΕ, στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης, και με βάση τις οποίες καλούνται να διαμορφώσουν ένα Βραχυχρόνιο Πρόγραμμα Παρέμβασης. Ειδικότερα, στόχος μας είναι να διερευνηθούν οι κοινωνικές δεξιότητες, οι δεξιότητες προσοχής και συγκέντρωσης, και οι δεξιότητες προσαρμογής στο σχολείο, παιδιών με ΔΑΦ και παιδιών με ΔΕΠΥ, οι οποίες επηρεάζουν την κοινωνική τους ένταξη και συνεκπαίδευσή. Οι συμμετέχοντες (N=220) κλήθηκαν να συμπληρώσουν για κάποιον μαθητή ή μαθήτριά τους με ΔΑΦ ή ΔΕΠΥ ένα ερωτηματολόγιο 25 ερωτημάτων. Συγκεκριμένα, ο/η φοιτητής/τρια χρειαζόταν να απαντήσει αν ο μαθητής ή η μαθήτρια με ΔΑΦ ή ΔΕΠΥ εμφανίζει μία συμπεριφορά όπως περιγράφεται μέσα από μια 5-θμια κλίμακα Likert. Η έρευνα διεξήχθη κατά το χειμερινό εξάμηνο του Ακαδημαϊκού Έτους 2023-2024 σε δημόσια νηπιαγωγεία γενικής αγωγής της Θεσσαλονίκης. Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων δεν προέκυψαν διαφορές στις δεξιότητες ως προς το φύλο ενώ η σύγκριση δεξιοτήτων προσαρμογής παιδιών με ΔΑΦ και παιδιών με ΔΕΠΥ οδήγησε σε ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Κατάρτιση και Εφαρμογή Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης σε Μαθητές με ΔΑΦ στο Γενικό Σχολείο

Παπαδόπουλος Νίκος
Προϊστάμενος 1^{ου} ΚΕΔΑΣΥ Πειραιά

Περίληψη

- Κατά το σχεδιασμό του Ε.Π.Ε. λαμβάνονται υπόψη:
 - ❖ Οι ικανότητες -δυνατότητες του παιδιού
 - ❖ πρόσφατες αξιολογήσεις (εάν υπάρχουν)
 - ❖ απόψεις γονέων
 - ❖ διασαφήνιση μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων στόχων
 - ❖ δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου
 - ❖ συμμετοχή στο μάθημα της τάξης φοίτησης
 - ❖ ενδιάμεση αξιολόγηση και αναπροσαρμογή του εξατομικευμένου προγράμματος
- Βήματα:
 - ❖ Κατανοώντας το παιδί
 - ❖ Εκπαιδευτική αξιολόγηση - εντοπίζοντας τις ικανότητες-δυνατότητες του παιδιού
 - ❖ Τομείς Εκπαιδευτικής Παρέμβασης
 - ❖ Δομή ΕΠΕ Στοιχεία μαθητή -συμμετεχόντων:
 - ❖ Εξέταση βαθμού υλοποίησης στόχων
 - ❖ Μελέτες περίπτωσης –παραδείγματα Ε.Π.Ε.
 - ❖ Παράγοντες που επηρεάζουν/ βοηθούν στη διάχυση των καλών πρακτικών

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Μουσεία στην Ελλάδα αισθητηριακά φιλικά σε άτομα που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού

Καρακασίδου Μαρία

Τμήμα Φιλοσοφίας- Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής

M.Ed. Ειδικής Αγωγής

Περίληψη

Στο άρθρο 30 (παρ. 1) της Σύμβασης του Ο.Η.Ε για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (2006) ορίζεται ότι τα κράτη μέλη είναι σημαντικό να διασφαλίζουν την απροβλημάτιστη πρόσβασή τους σε δράσεις και χώρους Πολιτισμού.

Για δεκαετίες ολόκληρες η προσβασιμότητα ήταν συνυφασμένη με την εξυπηρέτηση των κινητικών κατά βάσιν αναπηριών. Ανάμεσα στους λόγους που υπαγόρευαν αυτήν την προτεραιοποίηση ήταν και το γεγονός ότι οι μορφές κινητικών αναπηριών είναι αντιληπτές δια γυμνού οφθαλμού.

Στις μέρες μας, όμως, γίνεται ολοένα και πιο συχνά λόγος και για τις λεγόμενες «αόρατες αναπηρίες». Ο αυτισμός ανήκει αποδεδειγμένα σε αυτές.

Όντας μια διαταραχή της ανάπτυξης, ο αυτισμός συνεπάγεται πολλά ελλείμματα τα οποία διαμορφώνουν και επηρεάζουν την καθημερινότητα του ατόμου και των οικείων του. Η προσβασιμότητα για τα άτομα με αυτισμό συνιστά αδήριτη ανάγκη αναφορικά με την οποία έχουν αναληφθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ελάχιστες πρωτοβουλίες.

Ο Πολιτισμός με κύριο εκφραστή του τα μουσεία ανήκει στους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας που καταβάλλει συστηματικές προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή.

Τα μουσεία αφουγκραζόμενα τις ανάγκες του σημερινού ανθρώπου εξελίσσονται σε περισσότερο ανθρωποκεντρικά «ανοίγοντας» τις πόρτες τους και διευρύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κοινό τους. Η διεύρυνση αυτή αφορά και στα άτομα με αυτισμό. Η προσβασιμότητα στα μουσεία τείνει να γίνει πραγματικότητα με τον κατάλογο αυτών που είναι προσβάσιμα να μεγαλώνει.

Το παραπάνω αφορά σε πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται σε χώρες του εξωτερικού. Προκειμένου να χαρτογραφηθεί η κατάσταση στην Ελλάδα διεξήχθη ποσοτική έρευνα. Από αυτή προκύπτει ότι η ανάληψη πρωτοβουλιών με στόχο την προσβασιμότητα στην Ελλάδα είναι ακόμη σε πρωτόλειο στάδιο με την τάση, όμως, αυτή σταδιακά και με γοργούς ρυθμούς να κερδίζει έδαφος.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Συμπερίληψη φοιτητών/φοιτητριών στο φάσμα του αυτισμού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: Δυνατότητες, προκλήσεις και προοπτικές

Δέσποινα Παπούδη¹, Αντωνοπούλου Αικατερίνη², Σταμπολτζή Αγλαΐα³

¹ Ph.D. Επίκουρη Καθηγήτρια, Ειδική Αγωγή - Εκπαίδευση Ατόμων στο Φάσμα του Αυτισμού, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

² Ph.D., Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επικοινωνία στην Εκπαιδευτική Διαδικασία, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

³ Ph.D. ΕΔΙΠ, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Περίληψη

Η διαταραχή του φάσματος του αυτισμού είναι μια δια βίου και πολύπλοκη αναπτυξιακή κατάσταση που περιλαμβάνει προκλήσεις στην κοινωνική επικοινωνία και την κοινωνική αλληλεπίδραση, επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές και περιορισμένα ενδιαφέροντα συμπεριλαμβανόμενης της υπερ-ευαισθησίας ή της υπο-ευαισθησίας στα αισθητηριακά ερεθίσματα. Ο αυτισμός επηρεάζει τα άτομα με διαφορετικούς τρόπους και, κατά συνέπεια, απαιτούνται διαφορετικά επίπεδα εξειδικευμένης υποστήριξης και υπηρεσιών κατά τη φοίτηση των φοιτητών/τριών στο φάσμα του αυτισμού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στην Ελλάδα, οι μαθητές/τριες στο φάσμα του αυτισμού μπορούν να συμμετέχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις για να εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον πρόσφατο ΦΕΚ Β 6069/28-11-2022, οι μαθητές/τριες στο φάσμα του αυτισμού με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% μπορεί να εισάγονται σε ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις ανάλογα με την προτίμησή τους με την ειδική κατηγορία των πασχόντων/ουσών από σοβαρές ασθένειες σε ποσοστό 5% καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων. Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει τα σύγχρονα ευρήματα για τη φοίτηση των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο και να κάνει προτάσεις για αποτελεσματικές πρακτικές για την υποστήριξη των φοιτητών/τριών στο φάσμα του αυτισμού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα. Οι προτάσεις αυτές θα βασίζονται στις δυνατότητες των ατόμων αυτών και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν προκειμένου να διευκολυνθεί η ισότιμη συμπερίληψή τους στο κοινωνικό σύνολο με απώτερο σκοπό την κοινωνική συνοχή και κοινωνική ευημερία.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Συμβολή στη δημιουργία μίας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς των ατόμων με αυτισμό.

Καμούτσης Αθανάσιος

Πρόεδρος Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.)

Περίληψη

Όπως είναι γνωστό τα άτομα με αναπηρία δικαιούνται ισότιμης μεταχείρισης από όλα τα μέλη της κοινότητας, με κύριο σκοπό την ένταξή τους σε αυτή. Το γεγονός αυτό έχει θεσπισθεί τόσο από τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία όσο και από το ελληνικό Σύνταγμα.

Για να υλοποιηθούν τα ανωτέρω, καθίσταται αναγκαία η θέσπιση ενός Εθνικού Σχεδίου Στρατηγικής για τον Αυτισμό, το οποίο θα υποστηρίζει την απρόσκοπτη υλοποίηση του θεσμού του προσωπικού βοηθού και τη δημιουργία δομών (πολυδύναμες μονάδες υποστήριξης, κέντρα ημέρας, στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης, οικοτροφεία κ.λ.π.) για τη διαβίωση και τη συμπερίληψη, οι οποίες θα επιχορηγούνται από δημόσιους φορείς.

Οι δομές αυτές θα μπορούν μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων να υποστηριχθούν από την αγορά εργασίας, αίροντας έτσι το αποκλεισμό από την κοινότητα. Η ένταξη των ατόμων με αυτισμό στην εργασία και την απασχόληση και επομένως η συμμετοχή τους στη κοινότητα προάγει τις αξίες της ισότητας και της ισονομίας.

Ωστόσο, η συμμετοχή των ατόμων με αυτισμό σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής απαιτεί και τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, καθιστώντας απαραίτητη τη θέσπιση Πλαισίου προάγοντας την προσβασιμότητα σε όλες της βαθμίδες της και τον αποκλεισμό του στίγματος.

Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.) είναι φιλανθρωπικό μη κερδοσκοπικό σωματείο αποσκοπώντας στην προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους στη ζωή, παρέχοντας υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας. Εκτός των δομών που λειτουργεί με την επιχορήγηση της Πολιτείας (Οικοτροφεία 'Ελένη Γύρα' και 'Αριάδνη II', Κέντρο Ημέρας 'Σείριος') έχει συμμετάσχει στο πλαίσιο της συμπερίληψης στη διοργάνωση ψυχαγωγικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων καθώς και σε μεγάλες διοργανώσεις και δράσεις στην ελληνική επικράτεια.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η μετάβαση στην αγορά εργασίας των ατόμων με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΦ), υψηλής λειτουργικότητας (Σύνδρομο Asperger). Παρουσίαση του προγράμματος JobsLink του Ελληνικού Συλλόγου για το Σύνδρομο Asperger

Μαρία Ηλιοπούλου

Ψυχολόγος, Πρόεδρος του Ελληνικού Συλλόγου για το Σύνδρομο Asperger (ΕΛΣΣΑ)

Περίληψη

Η μετάβαση στην αγορά εργασίας των ατόμων με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΦ), υψηλής λειτουργικότητας (Σύνδρομο Asperger), είναι μια πρόκληση, αλλά είναι εφικτή με την κατάλληλη υποστήριξη και καθοδήγηση.

Τα άτομα με ΔΑΦ έχουν συχνά ορισμένα πλεονεκτήματα τα οποία, με την κατάλληλη υποστήριξη και πλαισίωση μπορεί να αποδειχτούν πολύτιμα για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας: η μεγάλη ικανότητα συγκέντρωσης, η προσήλωση στη λεπτομέρεια, η ακρίβεια και η επιμονή, είναι ορισμένα από αυτά.

Επίσης, η ιδιαίτερη ευφυΐα και η ευρεία γνώση στους τομείς των ενδιαφερόντων τους τα καθιστά εξαιρετικούς συνεργάτες.

Ωστόσο, συχνά αντιμετωπίζουν ορισμένες προκλήσεις στην εύρεση και διατήρηση εργασίας, λόγω των δυσκολιών τους στην επικοινωνία, στην κατανόηση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, στη δυσκολία τους να προσαρμοστούν σε νέες καταστάσεις και τις αισθητηριακές τους ευαισθησίες.

Το πρόγραμμα JobsLink έχει σκοπό να διευκολύνει τη μετάβαση στην αγορά εργασίας των ατόμων με ΔΑΦ, με την υποστήριξη τόσο του ίδιου του ατόμου, όσο και του εργασιακού περιβάλλοντος παρέχοντας:

- μέντορα - διαμεσολαβητή. ο οποίος συμβάλλει στην αντιμετώπιση των δυσκολιών συνύπαρξης και συνεργασίας και στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών ένταξης.
- εκπαίδευση/ενημέρωση του εργασιακού περιβάλλοντος προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι ιδιαιτερότητες των ατόμων με ΔΑΦ.

Με την κατάλληλη υποστήριξη και καθοδήγηση, τα άτομα με ΔΑΦ μπορούν να βρουν μία θέση στην αγορά εργασίας.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Εκπαιδεύοντας το γιο μου με σκοπό την αυτονομία και την ισότιμη ένταξη στη κοινωνία. Δυσκολίες που αντιμετωπίζω στην εκπαίδευσή του και ανησυχίες για το μέλλον. Ο δύσκολος δρόμος προς την ανεξάρτητη διαβίωση

Γεωργιάδου -Στεφανάκη Ελένη

Μητέρα εφήβου στο φάσμα του αυτισμού, Ιδρυτικό μέλος και Πρόεδρος της Μέρμνας Ατόμων με Αυτισμό με έδρα τη Βέροια, Ημαθία

Περίληψη

Η εκπαίδευση ενός ατόμου στο φάσμα με στόχο την αυτονομία και την ισότιμη ένταξη στην κοινωνία απαιτεί αγάπη, υπομονή και δέσμευση. Οι δυσκολίες στην επικοινωνία είναι συχνές, κάτι που μπορεί να δυσκολέψει την κατανόηση των αναγκών και των συναισθημάτων του. Η κοινωνία και το κράτος πρέπει να είναι αρωγοί στη προσπάθεια αυτή, οφείλουν να προσφέρουν εκπαιδευτικές και εργασιακές ευκαιρίες, προγράμματα κοινωνικής ένταξης και υποστήριξη για τα άτομα με αυτισμό, προκειμένου να διευκολυνθεί η δύσκολη καθημερινότητά τους και να επιτευχθεί η ανεξάρτητη διαβίωση

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Σύγκριση φωνολογικού προφίλ παιδιού με ΔΑΦ με την τυπική φωνολογική ανάπτυξη ελληνόφωνων παιδιών

Εφραιμίδου Χρυσή

Απόφοιτος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας του τμήματος Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Πολιτικής με κατεύθυνση την Ειδική Αγωγή

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στη φωνολογική ανάπτυξη των Ελλήνων μαθητών τυπικής ανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί μέτρο σύγκρισης ενός μαθητή μη τυπικής ανάπτυξης, ο οποίος έχει διαγνωσθεί με τη Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος. Ο ρόλος της μελέτης είναι διττός, διότι ενσαρκώνει βιωματικό χαρακτήρα, ανταποκρίνοντας περισσότερο στην πρόσφατη ελληνική πραγματικότητα ενός παιδιού που δεν ανήκει μόνο στο φάσμα του αυτισμού, αλλά παράλληλα αντιμετωπίζει φωνολογικές διαταραχές και πιο συγκεκριμένα στον τομέα της άρθρωσης. Η ελληνική και η διεθνής βιβλιογραφία κρίνονται αρκετά σημαντικές και χρήσιμες, έτσι ώστε να δοθούν εξηγήσεις, προκειμένου να διαλευκανθεί το ζήτημα και να απαντηθούν τα ερωτήματα που αναδύονται, εάν δηλαδή οι Φωνολογικές Διαταραχές ενός ελληνόπουλου μαθητή που βρίσκεται στο φάσμα του αυτισμού οφείλονται μόνο σε αναπτυξιακά λάθη πρώιμης ανάπτυξης, δηλαδή καθυστέρηση στην πρόσκτηση της φωνολογίας ή και σε ιδιοσυγκρασιακά λάθη. Ελπίζω τα ευρήματα της βιβλιογραφικής έρευνας να βοηθήσουν τις επερχόμενες επιστημονικές έρευνες, έτσι ώστε τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα διαμορφωθούν στο μέλλον να λειτουργούν με γνώμονα πάντα τις ξεχωριστές αναδυόμενες ανάγκες των μαθητών με αναπηρίες.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ, ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΕ ΤΥΠΙΚΑ, ΜΗ ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

29-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Διερεύνηση των εκτελεστικών λειτουργιών των ατόμων με διαταραχές φάσματος αυτισμού

Γκιόλντα Ελένη¹, Παπαευσταθίου Ελπίδα¹, Σαρρή Κυριακή¹, Φίλιου Αρετή-Ειρήνη¹, Συριοπούλου Χριστίνα²

¹ Υποψήφια Διδάκτορας Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Μέλος του Εργαστηρίου Αυτισμού- Διάχυτων Αναπτυξιακών Διαταραχών και της Συμπεριφοράς του Ανθρώπου του Παν/μίου Μακεδονίας

² Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Δ/ντρια του Εργαστηρίου Αυτισμού- Διάχυτων Αναπτυξιακών Διαταραχών και της Συμπεριφοράς του Ανθρώπου του Παν/μίου Μακεδονίας

Περίληψη

Κατά καιρούς, έχουν δημιουργηθεί διάφορα γνωστικά μοντέλα προκειμένου να εξηγηθούν οι διάφορες δυσκολίες που παρατηρούνται στα άτομα με ΔΑΦ κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Ένα τέτοιο μοντέλο είναι και η υπόθεση της εκτελεστικής δυσλειτουργίας, το οποίο εστιάζει στις μη τυπικές διαδικασίες εκτελεστικής λειτουργίας των ατόμων με ΔΑΦ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την βιβλιογραφία παρατηρούνται ελλείμματα στην εκτελεστική λειτουργικότητα των ατόμων αυτών.

Έτσι, αρχικά, στην παρουσίαση αυτή θα αναφερθούν τα διάφορα μοντέλα Εκτελεστικής Λειτουργίας, τόσο στην τυπική, όσο και στην μη-τυπική ανάπτυξη, καθώς και η επίδρασή τους στη ΔΑΦ. Αναλυτικότερα, θα γίνει μια ανασκόπηση των στοιχείων που απαρτίζουν τις εκτελεστικές λειτουργίες (π.χ. τα προβλήματα προσοχής, η αναστολή, ο σχεδιασμός, η ευελιξία, η γενίκευση κ.λπ.) και αποτελούν την βάση των ελλειμμάτων των ατόμων με ΔΑΦ. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν έρευνες που εξετάζουν τις εκτελεστικές λειτουργίες σε σύγκριση με ομάδες παιδιών τυπικής ανάπτυξης ή και/με ΔΕΠ/Υ.

Επιπρόσθετα, θα γίνει αναφορά και σε θέματα σχετικά με τη μέτρηση της Εκτελεστικής λειτουργίας και τους παράγοντες που επιδρούν σε αυτήν, όπως: η ηλικία, οι γνωστικές ικανότητες και η συννοσηρότητα. Τέλος, θα δούμε την σχέση των εκτελεστικών λειτουργιών με τη γενικότερη συμπτωματολογία της ΔΑΦ, αλλά και με τους τομείς των κοινωνικών, κινητικών και γλωσσικών δεξιοτήτων.

Στόχος της συγκεκριμένης παρουσίασης είναι να διερευνηθεί βιβλιογραφικά η υπόθεση της εκτελεστικής δυσλειτουργίας, έτσι ώστε να υπάρξει κάποιου είδους συνεισφορά στην καλύτερη κλινική κατανόηση της ΔΑΦ και στην ανάπτυξη κατάλληλων παρεμβάσεων που θα εστιάζουν στην βελτίωση αυτών των λειτουργιών.